СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXV П'ЯТНИЦЯ, 18 ВЕРЕСНЯ 2009 РОКУ ЧИСЛО 38 VOL. CXV FRIDAY, SEPTEMBER 18, 2009 No. 38

Відомі українці закликають світ застерегти Росію

Звернення інтелектуалів, політиків та громадських діячів України до парляментів, урядів і народів світу.

Виникнення України як незалежної демократичної держави в 1991 році стало одним з основних результатів і водночас ґарантій завершення ґльобального протистояння „Схід–Захід", двоподілу Европи та поширення ідеалів свободи й демократії у світі. Україна зробила вагомий внесок у світову та европейську безпеку своєю відмовою від ядерної зброї. При цьому Будапештський Меморандум 1994 року був закріплений відповідними ґарантіями держав – членів Ради безпеки ООН. Цей документ, поряд з процесами розширення Евросоюзу та Евроатлантичної системи колективної безпеки, свого часу відіграв значну ролю у зміцненні системи европейської безпеки.

Проте сьогодні важко не побачити недостатню дієздатність цих ґарантій. Російське керівництво свідомо взяло курс на демонтаж чинної системи безпеки, ключовим напрямом якого стало прагнення підпорядкувати Україну виконанню геостратегічних інтересів Росії. Наслідком такої стратегії є стрімка ескаляція напруження у двосторонніх стосунках. Безпрецедентного загострення набула інформаційна війна проти України. В російському суспільстві з українців формується образ ворога, на Україну накидається тавро головного дестабілізатора у стосунках ЕС і Росії.

Російська сторона навіть не допускає, що здійснення Україною стратегічного курсу на вступ до НАТО – це суверенне право нашої держави, що Україна обирає курс на Захід зовсім не всупереч Росії, а виходячи з власних національних інтересів. Добровільно відмовившись від статусу ядерної держави, Україна може протистояти сучасним зовнішнім викликам і загрозам лише в системі колективної безпеки.

Послання Президента Російської Федерації Дмитра Медведева від 11 серпня ц.р. стало черговим кроком у реалізації зовнішньополітичної стратегії Кремля, що

(Закінчення на стор. 3)

Україна відзначила 20-ліття Народного Руху

Президент України Віктор Ющенко промовляє на урочистостях з нагоди 20-річчя створення Народного Руху України. Фото: Головне управління інформаційної політики Президента України.

КИЇВ. – 12 вересня Президент України Віктор Ющенко взяв участь в урочистостях з нагоди 20-річчя створення Народного Руху України.

„Вітаю всіх, наш народ і державу з святою 20-ою річницею створення Народного Руху України! Ця подія змінила наше життя, нас самих і визначила долю України. Рух першим чітко і ясно визначив нашу головну мету – добитися і реалізувати незалежність, добитися і реалізувати нашу державність. Слава за це Рухові!", – сказав В. Ющенко. Нагадуючи історію створення НРУ, він констатував, що у вирішальний історичний момент Рух реалізував тисячолітні прагнення української нації.

Від імени Української держави Президент висловив вдячність засновникам Руху – Іванові Драчеві, Дмитрові Павличкові і Михайлові Гориневі, Ігореві Юхновському, Ярославові Кендзьорові, десяткам, сотням, тисячам людей, які стояли біля джерел Руху, старшому поколінню українських літераторів, науковців і правозахисників, які благословили Рух до дії. З особливою шаною В. Ющенко згадав імена Героя України В'ячеслава Чорновола та наставника Руху Олеся Гончара.

„Перед рідним народом Народний Рух України виконав історичну місію, щойно виникла найперша, найменша можливість для незалежности", – підкреслив В. Ющенко. Він повідомив про своє рішення відзначити кожного делеґата Установчих

(Закінчення на стор. 5)

Свято Незалежности України в українських громадах

Учасники Молитви за Україну та український народ у Софійському соборі. Фото: СКУ

КИЇВ

23-24 серпня представники Світового Конґресу Українців (СКУ) взяли участь в урочистостях з нагоди 18-ої річниці Незалежности України, які відбулись у Києві. 23 серпня, на запрошення Президента України Віктора Ющенка, вони побували на святковому прийнятті у Національному заповіднику „Софія Київська". Під час прийняття президент СКУ Євген Чолій та В. Ющенко обмінялись привітаннями.

24 серпня Є. Чолій, другий заступник президента СКУМарійка Шкамбара та генеральний секретар СКУ Стефан Романів взяли участь у Молитві за Україну та український народ, що відбулася у Софійському соборі, опісля дивилися параду на Хрещатику.

СКУ

(Закінчення на стор. 8)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Україна – на сторінках двох провідних американських газет

ВАШІНҐТОН. — В останні два дні дві провідні газети США „Ню-Йорк Таймс“ та „Вашінґтон Пост“ надрукували розлогі статті, присвячені Україні. Якщо „Ню-Йорк Таймс“ зосередилася на мовному питанні, то „Вашінґтон Пост“ у статті під назвою „Кремль посилює тиск в час, коли українці готуються до голосування“ ретельно розповіла американському читачеві про останні суперечки між Росією та Україною і намагання Москви усіма можливими методами втримати Київ в орбіті своїх інтересів. Виборча кампанія в Україні ще не розпочалась, але кандидати на пост президента уже намагаються схилити виборців на свою сторону. Одним з головних питань цієї кампанії є вплив Росії на хід президентської кампанії в Україні. „Замість того, щоб не втручатись у вибори, Росія подвоїла свої зусилля, щоб змалювати Україну як аґресивного сусіда, накопичуючи політичні нарікання та доводячи взаємини між двома країнами до найгіршого рівня від часу розвалу Радянського Союзу“, – пише „Вашінґтон Пост“. 18 років минуло після розпаду СРСР, а багато росіян досі не можуть погодитись з незалежністю України. Опитування громадської думки вказують, що росіяни ставляться навіть більш неґативно до України, ніж до США. Тому – каже автор статті Філіп Пен – забезпечення дружнього уряду в Україні є стратегічною першочерговістю для Росії. І не лише через те, що Україною проходять головні шляхи для транзиту російського газу. Як кажуть експерти, російська імперія не може існувати без України. Підсумовуючи статтю, „Вашінґтон Пост“ нагадує, що сучасні українські провідники багато у чому самі винні, оскільки не спромоглися зменшити залежність від Росії. У цьому контексті „Вашінґтон Пост“ цитує редактора газети „Дзеркало тижня“ Юлію Мостову. За її словами, неспроможність Віктора Ющенка здійснити справжні демократичні реформи після Помаранчевої революції залишила Україну уразливою перед Росією. „Ситуація в Україні сьогодні дуже небезпечна – каже вона. Ми маємо двох провідних кандидатів, і Росія має засоби впливу на обох з них“. („Голос Америки“)

УПЦ МП вирішила вести діялог з Київським патріярхатом

КИЇВ. — Українська Православна Церква Московського патріярхату (УПЦ МП) вирішила розпочати діялог з Українською Православною Церквою Київського патріярхату з (УПЦ КП) з метою відновлення єдности українського православ’я. Як повідомив 10 вересня прес-секретар предстоятеля УПЦ МП протоієрей Георгій Коваленко, таке рішення було ухвалене 9 вересня на засіданні Священного Синоду УПЦ МП під головуванням Митрополита Київського і всієї України Володимира (Сабодана) у Свято-Успенській Почаївській Лаврі. „Ми вступаємо у діялог не тільки з УАПЦ, а й з Київським патріярхатом. І сподіваємось на плідний діялог. УПЦ розпочинає цей діялог задля відновлення єдности українського православ’я, – зазначив прес-секретар предстоятеля УПЦ. – Перш за все – важливо зустрічатися. Важливо обговорити проблемні питання, які існують між нами – канонічні і еклезіологічні та обговорити шляхи їх вирішення. Основні питання, які будуть порушуватися у діялозі – це, напевне, будуть питання визнання таїнств, питання дійсности їхніх хіротоній і питання реґулювання канонічного статусу УПЦ КП – яким чином і на яких умовах вони можуть приєднатися до канонічної Церкви“, – сказав він. *(„День“)*

Ю. Тимошенко хоче удвічі зменшити платні депутатам

КИЇВ. — Прем’єр Юлія Тимошенко 12 вересня заявила, що з 1 січня депутатам Верховної Ради вдвічі буде зменшено платню. Промовляючи на позачерговому засіданні уряду з підготування проєкту бюджету на 2010 рік, Ю. Тимошенко сказала, що уряд вже виконав рішення парляменту і удвічі скоротив платні міністрам. За оцінками, місячна плата депутата, з урахуванням премій і надбавок, може становити 15 тис. гр. Депутати також часто користуються службовим житлом. У березні уряд ухвалив рішення, яке оглядачі назвали радше символічним, тимчасово скоротити платню міністрам і прем’єр-міністрові. За словами виконувача обов’язків міністра фінансів Ігоря Уманського, зменшення депутатської плати передбачається у проєкті бюджету на наступний рік. Міністерство фінансів, як сказав І. Уманський, у такий спосіб пропонує виконати рішення парляменту щодо зменшення витрат на утримання органів державної влади у часи кризи. *(Бі-Бі-Сі)*

Зустріч Президентів України і Туркменістану

АШГАБАТ, Туркменістан. — В Ашгабаті 15 вересня відбулася офіційна зустріч глави Української держави Віктора Ющенка та Президента Туркменістану Гурбангули Бердимухамедова. Церемонія відбулася на площі перед будинком Кабінету міністрів Туркменістану. На початку церемонії пролунали державні гимни, після чого глави двох держав оглянули стрій воїнів Почесної варти і провели взаємне представлення офіційних делеґацій країн. Після цього В. Ющенко та Г. Бердимухамедов розпочали зустріч у форматі „віч-на-віч“ та провели переговори за участю делеґацій двох країн. За підсумками переговорів очікується підписання двосторонніх документів. *(„День“)*

Новий начальник Львівського управління СБУ

ЛЬВІВ. — Новим керівником Управління Служби безпеки України (СБУ) у Львівській області призначено генерал-майора Юрія Артюхова. У прес-центрі СБУ у Львівській області 11 вересня заступник голови Служби безпеки генерал-лейтенант Василь Грицак, з участю керівників обласної та міської влади правоохоронних та контролюючих органів, представив особовому складові Управління СБУ у Львівській області нового начальника – генерал-майора Ю. Артюхова. Під час представлення заступник голови СБУ наголосив на основних завданнях реґіонального органу безпеки, серед яких — контррозвідувальна праця, боротьба з контрабандою, попередження економічних злочинів. „Окремим завданням є відновлення історичної справедливости та тісна взаємодія у цій праці з Наглядовою радою Меморіяльного комплексу пам’яті жертв окупаційних режимів „Тюрма на Лонцького“, іншими громадським та неурядовими організаціями. *(УНІАН)*

У Софійському соборі відкрили саркофаг Ярослава Мудрого

КИЇВ. — У Софійському соборі у Києві 10 вересня відкрили саркофаг, де зберігаються останки князя Ярослава Мудрого, який помер тисячу років тому. Науковці плянують провести аналізу кісток на ДНК. Саркофаг Ярослава Мудрого відкривають вчетверте – до цього його відкривали у 1936, 1939 та 1964 роках. Але попри це вчені не мають відповіді на багато питань. Історик Надія Нікітенко каже, що сучасні технології дозволять визначити, чиї останки спочивають разом з останками Ярослава Мудрого. Вважається, що жіночий скелет належить дружині князя Інгігерді – доньці шведського короля. Однак, це не доведено. Також учені плянують визначити генотип Ярослава Мудрого та дізнатися більше про родовід руського князя, а також створити точніший його портрет. Експертиза останків триватиме близько року у лябораторіях Великої Британії, Швеції та США. За словами директора заповідника „Софія Київська“ Нелі Куковальської, дослідження, які оцінили у 60 тис. гр., проводитимуть на кошт меценатів. Крім кісток, у домовині не було виявлено слідів одягу або будь-яких предметів з епохи життя князя, що, на думку фахівців, свідчить, що її було пограбовано. *(Бі-Бі-Сі)*

У Києві створять туристичну поліцію

КИЇВ. — У Києві плянують створити туристичну поліцію, яка здійснюватиме нагляд за правильним паркуванням туристичних автобусів, контролюватиме наявність ліцензій в екскурсоводів на проведення екскурсій, а також наглядатиме за пам’ятками культури тощо. У Київській міській раді, відповідний проєкт 10 вересня ухвалила постійна комісія Київради з питань культури і туризму. Як зазначив голова цієї комісії, депутат від Бльоку Юлії Тимошенко Олександер Бригинець, туристична поліція не є чимось унікальним, це звичайна річ для країн і міст, що вважають себе туристичними центрами. Він нагадав, що Київрадою прийнято декілька рішень щодо заборони вживання алькоголю та куріння на вулицях і у публічних місцях столиці, проте повноваженнями контролювати виконання таких рішень не наділено жодну міську службу, яка б могла реально це робити. „Саме тому виникає ймовірність, що туристична поліція змушена буде ще й наглядати за тими, хто, всупереч рішенню Київради, на вулицях і в публічних місцях палить, вживає алькогольні напої та смітить“, – висловив припущення О. Бригинець. Згідно з проєктом рішення „Про затвердження Концепції розвитку екскурсійної діяльности у Києві“, крім створення туристичної поліції, буде відновлено діяльність методичного центру екскурсійної справи, де готуватимуть і підвищуватимуть кваліфікацію екскурсоводів і перекладачів. *(„Кореспондент“)*

До оцінювання „ТОП-500“ увійшли 52 компанії з України

КИЇВ. — „До оцінювання „ТОП-500“ провідних компаній Центральної і Східньої Европи, що було складене авдиторською компанією „Делойт“, увійшли 52 підприємства з України, два з яких потрапили в першу десятку оціньвання. Про це 10 вересня повідомив управляючий партнер авдиторської компанії „Делойт“ Володимир Вахт. Компанії Метінвест голдінг“ і „Нафтогаз України“ посіли в оцінюванні „ТОП-500“ третє і шосте місця відповідно. В. Вахт також повідомив, що доля українських компаній, представлених в оцінюванні, склала 10.4 відс. „За підсумками оцінювання „ТОП-500“, українські підприємства успішно представлені практично у всіх найбільших галузях. Це свідчить про диверсифікацію українського підприємництва“, — зазначив управляючий партнер авдиторської компанії „Делойт“. Він поінформував, що в оцінюванні компаній „ТОП-500“ взяли участь 18 країн з Центральної і Східньої Европи, а саме оцінювання складався на підставі інформації компаній за 2008 фінансовий рік. *(„День“)*

Крейсер „Москва“ таки „димів“

СЕВАСТОПІЛЬ. — Головнокомандувач Військово-морської фльоти Росії Володимир Висоцький 12 вересня визнав факт „задимлення“ на ракетному крейсері „Москва“, який базується у Севастополі. Він сказав, що випадок стався 7 вересня через провину екіпажу. Водночас командувач запевнив, що крейсер, який є флаґманом російської Чорноморської Фльоти, перебуває в боєздатному стані. Раніше російське командування намагалось уникати коментарів щодо ситуації на борту корабля, пізніше спростовувало повідомлення, що під час ліквідації пожежі, як повідомляли аґенції, отримали опіки 10 моряків. Крейсер „Москва“ брав участь у бойових діях проти Грузії в серпні минулого року. Після пожежі експерти припускали, що росіяни переведуть корабель до Миколаєва, де на заводі ім. 61 комунара крейсер було побудовано у 1967 році як перший в СРСР корабель протичовнової оборони з гелікоптерами. У 1995 році там було завершено ремонт крейсера, фінансуванню якого сприяла, за ініціятивою посадника Москви Юрія Лужкова, влада російської столиці. *(Бі-Бі-Сі)*

Президент США Б. Обама звернувся до Конґресу у справі медичної реформи

ВАШІНҐТОН. — У промові 9 вересня перед обома палатами Конґресу, яка водночас транслювалася по всій країні, Президент США Барак Обама закликав законодавців обох партій негайно довести до кінця ініційовану ним реформу медичної галузі, назвавши її необхідною як з фіскальних міркувань, так і для благополуччя кожного американця.

Як правило, президенти США лише раз у рік виступають перед обома палатами Конґресу, однак, для Б. Обами справа реформи системи охорони здоров’я у США настільки першочергова, що традиції поступились перед необхідністю.

Попри запеклу опозицію з боку республіканців, Б. Обама виклав плян, мета якого – не тільки забезпечити медичним страхуванням 30 млн. американців, які його зараз не мають, але і подолати марнотратство і неефективність в існуючій системі, які, за приблизними підрахунками, коштують американським платникам податків щороку 100 млрд. дол. Раніше уряд говорив про 46 млн. американців без страхівки, однак, за всіма ознаками, спростував цю цифру — після появи даних, які вказують, що 16 млн. з цього числа складають не-громадяни і нелеґали.

Сьогодні на медичну опіку у США загалом щорічно витрачається 2 трлн. 250 млрд. дол. У 1970 році американці витрачали 7 відс. від свого прибутку на медичну опіку. В 2008 році ця цифра склала 17 відс. І кожного року відсоток зростає. Якщо тенденція не зміниться, до 2026 року американці на лікування витрачатимуть понад 40 відс. своїх прибутків – це більше, ніж вони платитимуть за житло.

Заперечуючи арґументи своїх республіканських критиків, Б. Обама серед іншого підкреслив, що його плян не передбачає створен-

(Закінчення на стор. 5)

До Кобзаря в Ашгабаті – з квітами

АШГАБАТ, Туркменістан. – Президент України Віктор Ющенко під час візити до Туркменістану 15 вересня поклав квіти до пам’ятника Тарасові Шевченкові. Цей пам’ятник було встановлено у 1926 році. Під час землетрусу 1948 року він був зруйнований. 24 березня 1972 року відбулося відкриття нового пам’ятника Т. Шевченкові (скульптор Михайло Лисенко), а у вересні цього року пам’ятник було перенесено на нове місце.

У покладанні квітів взяли участь виконуючий обов’язки міністра закордонних справ Володимир Хандогій, міністер освіти і науки Іван Вакарчук, міністер культури і туризму Василь Вовкун, виконуючий обов’язки міністра оборони Валерій Іващенко, керівники Служби зовнішньої розвідки Микола Маломуж і Державної прикордонної служби Микола Литвин, заступник голови правління компанії „Нафтогаз України“ Вадим Чупрун та ін.

(Інтернет-представництво Президента України)

Президент України Віктор Ющенко біля пам’ятника Тарасові Шевченкові в Ашгабаті.

Відомі українці...

(Закінчення зі стор. 1)

відверто нехтує українським суверенітетом, містить ознаки втручання у внутрішні справи України та не узгоджується із загальноприйнятими нормами міжнародного права. Український народ поважає демократичний вибір російського народу й вимагає поваги до свого вибору. Рішення Президента РФ відкласти відрядження посла в Україну на пізніший термін пов’язане з ймовірним приходом нової влади в нашій країні, яка, на думку Д. Медведєва, проводитиме інший (очевидно, вигідний Росії) політичний курс, можна оцінювати лише як відвертий зовнішній тиск сусідньої держави на волевиявлення українських громадян.

Ми шкодуємо, що російське керівництво наполегливо відкидає уроки історії і сподіваємося, що першочерговим завданням нової еліти сусідньої нам країни стане піклування свободами, правами й добробутом народів власної федерації. Немає сумнівів, що існуюче напруження, інспіроване російською владною верхівкою, є поверховим і тимчасовим. Глибина й маса міжлюдських стосунків представників двох народів – українців і росіян – в історичній перспективі відновлять добросусідські відносини між нашими країнами.

Водночас нещодавнє послання Президента РФ Д. Медведєва Президентові України Вікторові Ющенкові знаменує, на нашу думку, іншу якісну фазу в ставленні російської влади до України. Уперше за довгі роки з’явилися ознаки того, що Кремль не виключає з арсеналу своїх зовнішньополітичних інструментів стосовно України й силові засоби.

Про це, поряд із поданням Д. Медведєвим до Держдуми Росії законопроекту, який дозволяє використання російських збройних сил за межами РФ, свідчить розгортання відповідної пропаґандиської кампанії. Зневажливе іґнорування Президентом Росії змісту листа-відповіді В. Ющенка, безпідставне звинувачення російською прокуратурою українських військових в участі в минулорічній війні на боці Грузії, трактування російським Президентом РФ вимушених дій українських правоохоронців у Криму як спроби ускладнити практичну діяльність Чорноморської фльоти РФ – усе це вважаємо безпосереднім пропаґандистським обґрунтуванням можливого силового втручання у внутрішні справи України для придушення її суверенітету та свободи, перетворення України в територію неподільного впливу й контролі з боку Росії. Російська риторика щодо України змушує згадати найжахливіші історичні приклади 1930-их років.

Ми розуміємо перехідний характер української політичної системи, згубність протистояння всередині владної верхівки, яке знижує ефективність зовнішньої політики держави та не сприяє її економічному розвиткові. Але Україна – це велика і вільна країна з величезним потенціялом демократії, що йде шляхом встановлення европейської правової системи, це країна, що за 18 років незалежности здобула авторитет і стала важливим суб’єктом європейської політики. Натомість підпорядкування України російській стратегії відновить поділ Европи, нестиме прямі загрози міжнародній і національній безпеці держав Евросоюзу, призведе до зниження загального рівня довіри та безпеки в Европі, ескаляції напруження й протистоянь у міжнародних взаєминах у цілому.

Ми звертаємося до керівництва США, Великої Британії, Франції і Китаю з пропозицією скликати відповідно до п. 6 Будапештського Меморандуму міжнародну конференцію його держав-ґарантів з метою забезпечити реальні ґарантії безпеки України, задекляровані Меморандумом.

Звертаємось також до керівних органів ЕС щодо необхідности зайняти чітку та однозначну позицію в питанні забезпечення державного суверенітету України, висловити застереження щодо будь-яких форм втручання Росії у внутрішні справи України.

Окремо звертаємося також до держав Вишеградської групи (які завжди прихильно ставилися до України та її євроінтеґраційних прагнень) з проханням виробити спільну чи висловити окрему позицію з приводу загострення російсько-українських взаємин.

Юрій Андрухович, письменник;

В’ячеслав Брюховецький, Герой України, доктор філологічних наук, почесний президент Національного університету „Києво-Могилянська академія";

Богдан Гаврилишин, закордонний член Національної Академії Наук України, голова наглядової ради Міжнародного інституту менеджменту;

Семен Глузман, правозахисник, виконавчий секретар Асоціяції психіятрів України, директор Українсько-американського бюра захисту прав людини;

Ярослав Грицак, доктор історичних наук, професор, директор Інституту історичних досліджень Львівського державного університету ім. Івана Франка;

Микола Жулинський, академік НАН України, доктор філологічних наук, професор, директор Інституту літератури ім. Тараса Шевченка НАН України;

Оксана Забужко, письменниця;

Сергій Комісаренко, академік НАН України та Академії медичних наук України, доктор біологічних наук, директор Інституту біохемії ім. Олександра Палладіна НАН України;

Леонід Кравчук, Герой України, перший Президент України;

Василь Кремінь, академік НАН України, доктор філософських наук, професор, президент Академії педагогічних наук України;

Юрій Ланюк, композитор;

Левко Лук’яненко, Герой України;

Мирослав Маринович, перший проректор Українського Католицького університету, президент Інституту релігії та суспільства УКУ;

Мирослав Попович, академік НАН України, доктор філософських наук, професор, директор Інституту філософії ім. Григорія Сковороди НАН України;

Сергій Рахманін, журналіст, редактор відділу політики газети „Дзеркало тижня“;

Микола Рябчук, письменник і публіцист;

Костянтин Ситник, академік Національної Академії Наук України, доктор біологічних наук, професор, почесний директор Інституту ботаніки ім. Миколи Холодного НАН України;

Володимир Сіренко, народний артист України, головний диригент і художній керівник Національної Заслуженої академічної симфонічної оркестри України;

Тарас Стецьків, народний депутат України;

Володимир Філенко, народний депутат України;

Ігор Юхновський, Герой України, доктор фізико-математичних наук, академік Національної Академії Наук України, професор, почесний директор Інституту фізики конденсованих систем НАН України;

Ярослав Яцків, академік Національної Академії Наук України, доктор фізико-математичних наук, голова Українського міжнародного комітету з питань науки і культури при НАН України;

Тарас Возняк, філософ, політолог, головний редактор незалежного культурологічного журналу „Ї“;

Олексій Волович, директор Одеського філіялу Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України;

Рустем Жангожа, політолог, провідний науковий співробітник Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України, член ПЕН-клюбу;

Олександр Фільц, доктор медичних наук, професор, президент Української спілки психотерапевтів;

Ігор Марков, політолог, завідувач сектору етносоціяльних досліджень Інституту народознавства НАН України;

Олександр Іванків, перший заступник голови Українського інституту національної пам’яті;

Ігор Коліушко, голова правління Центру політико-правових реформ.

10 вересня 2009 року
(УНІАН)

АМЕРИКА І СВІТ

Відкрито 64-ту сесію Генеральної Асамблеї ООН

НЮ–ЙОРК. — 15 вересня у Ню-Йорку офіційно відкрилася 64-та сесія Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй. Щорічні загальні дебати розпочнуться 23 вересня і триватимуть до 30 вересня. У ці дні з трибуни Генеральної Асамблеї виступлять понад 100 голів держав і урядів, міністрів закордонних справ і глав делеґацій. Як випливає з попереднього списку промовців, 23 вересня в рамках загальнополітичної дискусії до Генасамблеї звернуться президенти Бразилії, США, Лібії, Уґанди, Азербайджану, Катару, Чилі, Франції, Йорданії, Альжиру, Республіки Корея, Ірану, Росії, а 24 вересня – президенти Туркменістану, Литви, України і Грузії, 25 вересня – президенти Естонії і Молдови. 22 вересня відбудеться зустріч щодо змін клімату. Під час основної частини 64-ої сесії Генеральної Асамблеї буде розглянуто більш як 160 пунктів. Серед них — запевнення миру і безпеки, боротьба з тероризмом, захист прав людини і навколишнього середовища, питання соціяльного і економічного розвитку. Асамблея також продовжуватиме розгляд питань щодо реформування Ради Безпеки, активізації своєї праці і боротьби з ВІЛ/СНІДом. Генеральна Асамблея є головним дорадчим органом ООН. Вона складається з представників всіх держав-членів, кожна з яких має один голос. Рішення з таких важливих питань, як питання миру і безпеки або прийняття нових членів потребують більшости у дві третини голосів. Рішення з інших питань ухвалюються простою більшістю. *(УНІАН)*

Восьма річниця нападів на США

НЮ-ЙОРК. — 11 вересня США пом'янули жертв терактів 11 вересня 2001 року, коли у висліді терористичної атаки на Всесвітній торговий центр (ВТЦ) у Ню-Йорку загинуло майже 3,000 осіб з 86 країн світу. За традицією, день жалоби почався хвилиною мовчання, дзвоном і поминальною молитвою у всіх храмах Ню-Йорку о год. 8:46 за місцевим часом, бо саме в такий час перший захоплений терористами літак влетів у північну вежу близнюків-хмарочосів. На місці трагедії зачитали імена всіх жертв теракту. Увечері на майданчику, де стояли будівлі, піднялися в небо два могутні промені прожекторів. Церемонії в пам'ять про тисячі осіб, які загинули тут, а також у двох інших нападах викрадених „Аль-Кайдою" літаків, проводилися по всій країні. 11 вересня 2001 року терористи, пов'язані з „Аль-Кайдою", захопили в США чотири пасажирські літаки. Два з них було спрямовано на будівлю ВТЦ, один – на будівлю Пентаґону у Вашінґтоні. Ще один захоплений літак розбився у Пенсильванії. *(„Кореспондент")*

З'явилося нове авдіозвернення Осами Бен Ладена

ВАШІНҐТОН. — У новому авдіозверненні, яке приписують Осамі Бен Ладенові, провідник „Аль-Кайди" заявляє, що Президент Барак Обама „безсилий", навіть якщо він хотів би зупинити очолювану США війну в Афганістані. 11-хвилинне послання з'явилося 13 вересня на одному ісламістському веб-сайті. Голос у записі стверджує, що хід подій в Афганістані не зміниться, оскільки його диктують проізраїльські лобісти та сили, які представляють корпоративні інтереси у США. Структури, які стежать за діяльністю терористичних угруповань, повідомляють, що авдіозапис з заголовком „Звернення до американського народу" виготовила медіа-група „Аш-Шабаш", яка співпрацює з „Аль-Кайдою". Недільне авдіозвернення з'явилося через два дні після восьмої річниці нападу на США 11 вересня 2001 року. Експерти розвідки кажуть, що О. Бен Ладен реґулярно оприлюднює свої щорічні послання у вересні або жовтні. *(„Голос Америки")*

У Вашінґтоні відбулися протести проти політики Б. Обами

ВАШІНҐТОН. — Десятки тисяч людей 13 вересня вийшли на вулиці американської столиці, висловлюючи свій протест проти того, як теперішній уряд розпоряджається державними фінансами. Центром їхнього обурення була ініціятива Президента Барака Обама здійснити комплексну медичну реформу у США, яка, як вважають її критики, коштуватиме бюджетові країни трильйони долярів додаткових витрат. Перший протест, організований впливовою консервативною групою під назвою „Експрес незадоволених", був проведений ще наприкінці серпня у Сакраменто, Каліфорнія. Після відвідування понад 30 міст група завершила своє турне акцією протесту у Вашінґтоні. Активісти групи загалом виступають проти збільшення податків та проти збільшення втручання уряду в життя людей. Серед гострих критиків уряду Б. Обами, які взяли участь у мітингу, – Кевін Фішер. „Цей уряд зробить усю країну банкрутом. І я протестую проти цього. Я роблю все, що можу, як американський громадянин, щоб захистити свої права". Самого Б. Обами на час протесту у Вашінґтоні не було. Він був у штаті Мінесота, пропаґуючи деталі медичної реформи, яку він щосили намагається провести у Конґресі ще до кінця цього року. Настрій у залі, де виступав Президент, кардинально відрізнявся від настрою на вулицях столиці. *(„Голос Америки")*

Віце-президент США Джозеф Байден відвідав Ірак

БАГДАД, Ірак. — Віце-президент США Джозеф Байден 15 вересня несподівано прибув з візитою до Іраку. У його плянах були переговори з провідниками країни та відвідини американських вояків. За даними іракської поліції, під час перебування Д. Байдена у Багдаді так звану зелену зону столиці, яка перебуває під спеціяльним захистом, обстріляли ракетами. Щонайменше дві ракети впали біля американського посольства. Під час зустрічі Д. Байдена з командувачем американських сил в Іраку той повідомив, що війська готові до виходу з Іраку до серпня наступного року. *(„Голос Америки")*

Ю. Хатояма став новим прем'єром Японії

ТОКІО. — Японський парлямент 16 вересня проголосував за те, щоб призначити Юкіо Хатояму наступним прем'єр-міністром. Його Демократична партія дістала перемогу на виборах у Японії і таким чином перервала майже 50-річне володіння Ліберально-Демократичної партії. Прем'єр-міністер Таро Асо та його кабінет подали у відставку цього ж дня, аби дати можливість новому голові уряду обійняти посаду. Ю. Хатояма сказав, що радий нагоді змінити історію. Ю. Хатояма дістав перемогу, пообіцявши зламати бюрократію старих політиків. Головними проблемами, які постануть перед новим прем'єром, стануть старіюче суспільство та економіка, яка досі не отямилася після багатьох років рецесії. Як показують опитування громадської думки в Японії, багато людей голосували за партію не тому, що підтримували її політику, а тому, що прагнули змін. *(Бі-Бі-Сі)*

Канада виведе своє військо з Афганістану в 2011 році

ОТАВА. — Як заявила 15 вересня прес-служба прем'єр-міністра Канади Стівена Гарпера, глава уряду не змінить свого рішення вивести канадських військовиків з Афганістану, навіть якщо його про це попросить Президент США Барак Обама під час зустрічі, яка відбудеться 17 вересня у Вашінґтоні. За час воєнної акції в Афганістані загинули близько 130 канадських військовослужбовців. *(Радіо „Свобода")*

Помер американський кіноактор П. Свейзі

ЛОС-АНДЖЕЛЕС. — Американський кіноактор Патрик Свейзі помер після тривалої боротьби з раком підшлункової залози. Йому було 57 років. Він зіграв головну чоловічу ролю у таких голівудських шедеврах, як „Брудні танці" та „Привид". Представниця актора Анет Вульф повідомила про його смерть 14 вересня, кажучи, що П. Свейзі „спокійно пішов з життя в оточенні своєї родини". П. Свейзі здобув славу у 1987 році і був номінований на „Золотий ґльобус" за ролю у кінофільмі „Брудні танці". Відтак, через три роки, він досягнув вершини своєї популярности, зігравши головну чоловічу ролю у романтичній драмі „Привид", разом з актрисами Демі Мур та Вупі Ґолдберґ. У березні 2008 році П. Свейзі оголосив, що хворий на рак підшлункової залози. Після діягнози, незважаючи на важке захворювання, П. Свейзі ще знімався в телесеріялі „The Beast". Останніми місяцями, одначе, П. Свейзі продовжував свою боротьбу з недугою у своєму домі в Лос-Анджелесі. *(„Голос Америки")*

Іран пом'якшив підхід до відновлення переговорів

ТЕГРАН, Іран. — Іран не виключає можливости переговорів щодо його ядерної програми, але вважає ядерні проєкти своїм невід'ємним правом. „Країни Заходу чотири роки ведуть політику санкцій проти Ірану. Ця політика провалилася, – заявив керівник іранського МЗС Манучер Мотакі. – Якщо вони хочуть продовжувати ту провальну політику і в майбутньому, то це їхня справа. Ми не можемо допустити ніяких компромісів, коли йдеться про невід'ємне право іранського народу". Раніше Теґран стверджував, що готовий обговорювати з провідними країнами тільки реґіональні і ґльобальні політичні проблеми. Держдепартамент США заявив, що Вашінґтон хотів би з'ясувати на переговорах, наскільки серйозно Теґран має намір обговорювати питання про його ядерну програму – і тільки після цього будуть зроблені відповідні висновки. *(Радіо „Свобода")*

Серйозна аварія в Росії

МОСКВА. — 17 серпня на найбільшій в Російській Федерації Саяно-Шушенській гідроелектростанції сталася аварія: до машинної залі прорвалася вода. Потужна течія знищувала все на своєму шляху. Загинуло більше 70 осіб. Одне з чеченських угруповань взяло на себе відповідальність за випадок, заявивши, що в машинній залі ГЕС була закладена бомба. У Кремлі до такої версії поставилися скептично. *(„5 канал")*

У. Чавес заявив, що Венесуеля купує у Росії ракети

КАРАКАС, Венесуеля. — Венесуеля купує в Росії ракети радіюсом дії 300 км., заявив 12 вересня президент Венесуелі Уґо Чавес у Каракасі, після повернення з поїздки країнами Азії, Африки і Европи, включно з Росією. У Москві він провів переговори з російським керівництвом. У. Чавес не повідомив, скільки саме купує Венесуеля ракет і їхню вартість, зазначивши, що зараз тривають переговори про закупівлю в Росії танків Т-72 і Т-90. *(Радіо „Свобода")*

Патріярхія Грузії відмовилася визнавати незалежність Абхазької Православної Церкви

ТБІЛІСІ, Грузія. — 15 вересня в. о. керуючого Сухумо-Абхазької єпархії ієрей Вісаріон заявив про офіційне відділення Абхазької Православної Церкви від Грузинської Церкви. Патріярхія Грузії не визнала цього відділення, заявивши, що дане рішення було прийнято „групою самозванців". 16 вересня керівник прес-служби патріярхії о. Давид Шарашенідзе заявив: „Ми не сприймаємо серйозно дану заяву. Незалежність Абхазької Православної Церкви не визнає жодна з 15 Православних Церков, і в тому числі російська". Раніше глава Відділу зовнішніх церковних зв'язків Московського патріярхату Архиєпископ Іларіон повідомив, що Російська Православна Церква (РПЦ) обговорює з Грузинською Церквою територіяльне питання Абхазії і Південної Осетії. За його словами, РПЦ визнає канонічну територію Грузинської Церкви, включаючи ці дві самопроголошені республіки. *(„Кореспондент")*

НА ТЕМИ ДНЯ

Заповіт В'ячеслава Чорновола: любити Україну!

КИЇВ. – В неділю, 6 вересня, на не головній, але вже історичній українській дорозі Бориспіль–Золотоноша, на місці загибелі В'ячеслава Чорновола, звучала молитва. Саме тут і саме з цієї молитви почалося святкування 20-ліття Народного Руху України. Відбулися святкові дійства до 20-ліття НРУ, і в промові теперішнього голови Руху Бориса Тарасюка прозвучали слова про необхідність виконувати „заповіти Чорновола".

Які це заповіти, хто і як їх виконує? Чим залишається ім'я засновника Народного Руху України для нинішнього Руху та нинішньої України?

У час ювілейних дійств не прийнято згадувати щось прикре. Говорити про те, чому, ідеї та ідеали В'ячеслава Чорновола виявилися невтіленими, чому замість підтримати його у президентському змаганні, демократичний табір висунув свого часу багато інших кандидатів-конкурентів; чому керівник Руху „не став українським Гавелом"...

Історія „Руху Чорновола" і „Руху без Чорновола" виглядає так. У 1992 році Рух трансформувався в політичну партію. Тоді це ще був рух В. Чорновола. Потім були кризи – між третім та четвертим з'їздами: ідеологічна та політично-організаційна. Перша стосувалася переходу Руху на націоналістичні засади – таке гасло висував відомий дисидент Валентин Мороз; друга полягала у намаганні визначити місце Руху на політичній карті тодішньої держави.

В. Чорновіл був за те, щоб Рух став єдиною політичною організацією демократичних сил. Дещо іншої позиції притримувалися тодішні керівники Руху – Іван Драч і Михайло Горинь, обстоюючи можливість існування різних політичних партій під „дахом" Руху.

Від грудня 1992 року, з часу четвертого з'їзду НРУ, чорноволівське гасло „Рух сповідує два принципи – державність і демократію" стало визначальним для організації. Потім був шлях „конструктивної опозиції" (що, виглядає, триває і досі). Намагаючись поєднувати реформаторські, консервативні й ліберальні шляхи розвитку водночас (що рідко буває поєднуваним), Рух пройшов складний шлях становлення. Складною в цьому пляні була й постать самого В. Чорновола – унікальної людини, політика, публіциста, зі своїм непростим характером, харизмою і глибокою індивідуальністю, що, певна річ, накладалося й на його діяльність.

Розкол Руху відбувся ще до смерти В. Чорновола. У січні того печального 1999 року частина керівництва Руху з Юрієм Костенком на чолі відверто виступили проти В. Чорновола. На початку березня з'їзд підтвердив повноваження Голови Руху – В. Чорновола, в цій іпостасі рухівський засновник і провідник покинув і світ, і Рух. Через день після похорону В.Чорновола виконуючим обов'язки Голови НРУ став Генадій Удовенко. Подальша історія НРУ відома з багатьох джерел. „Чорноволівський Рух" у тому часі завершився.

Почалося життя Руху і життя взагалі без В. Чорновола. Багато хто вважає, як от відома „шістдесятниця", літературознавець Михайлина Коцюбинська, що „Чорновола не треба підносити, не треба мітологізувати. Треба боятися хрестоматійного ґлянця. Натомість треба його читати, видавати його твори, думати над книгами. І тоді ми будемо відчувати його співучасть у нашому житті".

Найкращим пам'ятником йому став камінний хрест – символ того, який він ніс протягом не так довгого життя на ту Голготу, яка звалася Україною. Його не вистачає багатьом. Не всім. Хоч перед лицем його страшної смерти схилили голови навіть ті, хто досі вимовляв його ім'я лише крізь зуби. Не хотілося б, щоб ці останні, які за життя В. Чорновола мали зиск з його прагнень і похибок, скористалися ще й з його смерти.

Вячеслав Чорновіл залишив Україні один великий заповіт: любити Україну. Не абстрактно, не мітологічно, „не словом, а – ділом". Це була моноідея В. Чорновола, заради якої він жив і через яку, очевидно, загинув. Проблема тих, хто прийшов після нього – і в Русі, і поза ним, – у тому, що вони цю ідею не осягнули.

У світлі цього виконання „заповітів Чорновола" – справа майбутнього.

Надія Степула,
радіо „Свобода"

Україна відзначила...

(Закінчення зі стор. 1)

зборів Народного Руху України офіційною, державною Подякою Президента України і закликав прихильників Руху до патріотизму, який об'єднав би їх сьогодні, коли багато спекулюють іменем Руху і його засновників та провідників – як в інтересах персональної вигоди, так і з метою дискредитувати національні й демократичні цінності.

„Політичні трансформації Руху – справа історії. Правда – одна. Справжній багатомільйонний український рух був завжди один. Його ім'я – українська національна ідея, навколо якої об'єднуються і здатні об'єднатися мільйони і мільйони українських громадян. Мета і сила національної ідеї – у творенні єдиної української нації, що охоплює всіх без винятку громадян України і гуртує їх навколо національних символів, мови, єдиної Української помісної Церкви, ідентичности і навколо демократичних, громадянських принципів – заради модерного і безпечного життя", – ствердив Президент України. Він висловив упевненість, що саме ідея сильної, єдиної нації і сильної національної держави об'єднає людей, а не тільки певних політиків.

В. Ющенко з гордістю констатував: його позиція як Президента – чітка і незмінна і в справі національного відродження, і в справі европейського вибору, і вибору колективної моделі безпеки, і в справі докорінної економічної реформи.

Водночас керівник Української держави висловив застереження з приводу того, що до влади в Україні прагнуть неукраїнські сили, що на сьогодні є одним з найскладніших викликів.

„Я не хочу, щоб прозріння у середовищі українських патріотів настало занадто пізно. Під загрозою – всі наші завоювання, наша мова й культура, наша европейська перспектива", – сказав Президент, додавши, що для політичних сил у владі й опозиції безлад у державі – спосіб існування.

Відтак В. Ющенко закликав підтримати проголошену ним конституційну реформу та загальнонаціональне обговорення проєкту Конституції України, який відкриє нову перспективу держави. „Я беру на себе обов'язок закликати всю Україну до створення загальносуспільного руху на підтримку Української держави. Нас єднає правда і національна сила. Безумовно, із впевненістю хочу сказати – ми переможемо.

Слава Українському народові!

Слава його великому Рухові!

Слава Україні!", – виголосив Президент. *(Головне управління інформаційної політики Президента України)*

Виправлення помилок

У рецензії на книжку Петра Матули „Історія пам'ятника Митрополитові Василеві Липківському" („Свобода", ч. 36) в останньому параграфі слід читати: „Увесь дохід від продажу призначений на Дослідницький центр спадщини Митрополита Василя Липківського (голова д-р Костянтин Липківський) при Всеукраїнському товаристві ім. Митрополита В. Липківського (голова Арсен Зінченко)".

Лев Іваськів з Філядельфії зауважив, що в статті „Про трагедію жінки, яка любила Олександра Довженка" („Свобода", ч. 35) при згадці про останній, прощальний лист Варвари Крилової до свого чоловіка не зазначено рік його написання. Численні першоджерела теж не подають року, але в листі О. Довженка до актриси Олени Чернової, яку він теж любив (його листа не датовано, але дослідники вважають, що це 1928 рік), говориться про В. Крилову: „Вона написала мені листа. Вона дякує за те, що я був ніжний та уважний. Вирішила, що не писатиме мені більше. Бідна Варя". (За книгою Романа Корогодського „Довженко в полоні").

КОМЕНТАР

Чому в Росії не люблять журналістів

ПАРСИПАНІ, Ню-Джерзі. – Впродовж останніх тижнів дві надзвичайні події привернули увагу світу до Росії: 17 серпня сталася катастрофа на Саяно-Шушенській гідроелектростанції (ГЕС), від якої загинуло 73 особи, а 7 вересня мешканці Севастополя були стривожені великим димом над ракетним крейсером „Москва".

ГЕС наразі є найпотужнішою в Росії, а крейсер „Москва" – її найкращим кораблем. Чи не тому урядові чинники, за російським звичаєм, не поспішали з визнанням лиха. Але в обох випадках вирішальну ролю відіграли журналісти.

У Севастополі вони негайно звернулися до начальника служби інформації Чорноморської фльоти Росії Андрія Крилова і почули, що на кораблі нічого не сталося.

Пізніше Військово-морський штаб Росії усе ж визнав, що на крейсері сталося „задимлення", яке швидко усунули

Неофіційні ж чинники повідомили засоби масової інформації України і Грузії, що на крейсері вибухнув паровий котел і від пожежі, що почалася, постраждали 10 моряків.

Не просто дізнатися, що ж насправді сталося на крейсері, але заява УНІАН, що її працівникам не вдалося отримати офіційну інформацію від командування фльоти, і заява інформаційного порталу „Грузія", що „командування вжило термінових заходів, аби не стало відомо про вибух і пожежу", достатньо свідчать про незворушність цензури в Росії.

Тим часом в Сибіру порушено кримінальну справу проти трьох журналістів інтернет-видання „Новий фокус" Михайла Афанасьєва, Ерика Чернишова і Григорія Назаренка, які повідомили, що на ГЕС не вживають заходів до рятування людей, ізольованих на глибині чотирьох мертів у зруйнованих конструкціях. У звинувачуваних в „поширенні брехливої інформації про становище на Саяно-Шушенській ГЕС" відібрано ключі від помешкань, комп'ютери і мобільні телефони. Їм загрожує ув'язнення.

Керівники ГЕС і місцева влада виявили своє обурення задовго до закінчення (чи припинення) рятувальних робіт, коли вже було б з'ясовано, чи усіх уцілілих вдалося врятувати. Але, на їхню думку, репутація держави важливіша від людського горя. Та чи замовчування правди сприяє добрій репутації?

Левко Хмельковський

Президент США...

(Закінчення зі стор. 3)

ня реґульованої державою єдиної системи медичної опіки, а радше вдосконалення існуючої. Згідно з пляном Президента, американці, які мають страховку, зберегли б її, при цьому неможливою стала б відмова страхових компаній в оплаті медичних послуг, якщо пацієнтом була прихована будь-яка недуга, коли він заключав контракт з страховою компанією.

Для незастрахованих американців доступним став би субсидований державою плян. А існуюча, фінансована державою система медичної опіки для літніх американців підлягала б ретельнішому наглядові з боку уряду для збільшення її ефективности та зменшення мільярдних марних витрат.

У 45-хвилинній промові Б. Обама підкреслив, що хоч реформу системи медичної опіки намагався здійснити вже не один уряд за останнє століття, він плянує довести її до кінця. *(„Голос Америки")*

Є все більше підстав для тривоги

Наші читачі напевно звернуть увагу на вміщене у цьому ж числі „Свободи" (див. першу стор.) Звернення відомих особистостей України до парляментів, урядів і народів світу з приводу все нових і нових спроб Росії створити загрозу для суверенітету незалежної Української держави, не дати Україні керуватися власними національними інтересами.

Причин для такого звернення і для занепокоєння – більш ніж досить. Войовнича риторика Москви свідчить, що сьогоднішні кремлівські керівники відводять Україні ролю головного об'єкта російської зовнішньої політики, на якому Росія має намір демонструвати перед світом свої могутні неоімперські можливості.

9 вересня Державна дума Росії схвалила проєкт закону, який дозволяє застосовувати російську військову силу поза кордонами Росії. Цікава подробиця: проєкт цей Президент Росії Дмитро Медведєв подав до Держдуми водночас зі своїм відверто аґресивним „відкритим листом" до Президента України Віктора Ющенка. Українського керівника Москва вважає своїм ворогом, оскільки він вособлює незалежний, проевропейський курс розвитку своєї країни і при цьому не має жодних ілюзій щодо визначальних тенденцій в путінсько-медведівській Росії. Втім, ледве чи будь-яка людина, котра хоч трохи знає історію Росії, ще може мати якусь ілюзію, що теперішній кремлівський режим відмовиться від багатовікової злочинної практики своїх взаємин з Україною чи зупиниться перед можливими жертвами як серед українських, так і серед своїх громадян.

Того ж дня, 9 вересня, Президент В. Ющенко підписав указ про створення Інспекційної комісії, яка має докладно перевірити стан територіяльної оборони України. Войовничий закон російської Держдуми стане також предметом спеціяльного вивчення в Раді національної безпеки і оборони України. „Ініціятива Президента Медведева істотно змінила військову політику Росії. Вона спрямована не на підвищення обороноздатности Росії, а на зменшення боєздатности держав, де є російська військова присутність", – сказав перший заступник секретаря Ради Степан Гавриш. На українській території, знаємо, перебуває військова Чорноморська фльота Росії.

Отже, в цих умовах інтереси оборони України повинні бути пріоритетними. Насправді ж Збройні Сили України перебувають у дуже тяжкій ситуації. Уряд на все знаходить гроші, тільки не на військо. Щоб так-сяк протриматися до кінця року, українська армія потребує 400 млн. грн., тим часом Прем'єр-міністер Юлія Тимошенко пообіцяла тільки 22 млн. грн. Фінансування армії опустилося вже до тієї межі, за якою починається зруйнування військових структур і цілковитий занепад їхньої боєздатности.

Словом, найвищий час звертатися до світу за допомогою. Добре, що світ, виглядає, все краще розуміє Україну і її обставини. Недавні опитування, проведені від 9 червня до 1 липня у США, Німеччині, Франції, Великобританії, Італії, Голяндії, Польщі, Португалії, Словаччині, Еспанії, Туреччині, Румунії та Болгарії групою американських та европейських соціологічних служб, засвідчили, що сім з десяти европейців і 68 відс. американців вважають, що НАТО та Европейський союз повинні рішуче стати в оборону демократичних країн – колишніх республік радянської імперії, зокрема України і Грузії. Щоправда, це думка не урядів, а тільки простих громадян тих опитаних країн, але й вона багато про що каже. Голос народу – голос Божий.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

Головний редактор – Рома Гадзевич

Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adukr@optonline.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

ВЕРЕСЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ...

Великий і суперечливий українець

Саме такого дня, як нині, 18 вересня, народився Михайло Драгоманов (1841-1895) – настільки відома в нашій національній історії особистість, що й нема потреби нагадувати ділянки і напрями праці, в яких втілилася ціла низка його блискучих обдарувань. Беручи загалом, був то неабиякий розум, поєднаний, до того ж, з сильним характером, отож не дивно, що інтелектуальний вплив цього всеевропейського ерудита відчули на собі усі свідомі українці того часу, не дивно, що він ще за життя мав так багато палких прихильників і вірних послідовників. Але мав також не менш талановитих і проникливих опонентів – просто не міг їх не мати, бо, по-перше, візьмімо до уваги несамовиту ідейно-світоглядну суперечливість того XIX ст., а по-друге – суперечливість самого М. Драгоманова, який в ім'я теоретичної чистоти власних ідейних конструкцій нерідко іґнорував вельми суттєві уточнення, підказувані довколишньою дійсністю.

Михайло Драгоманов

Втім, тогочасна українська дійсність, котра дуже тяжко осягала саму себе в багатозначному контексті Російської імперії, у вирі занесених з Европи „проґресивних" ідей, зокрема соціялістичних, у невідомому раніше протистоянні національних і космополітичних первнів, також перебувала в швидкоплинному русі і розвитку. Тому згодом Іван Франко, вже перебоpовши в собі молодечо-безкритичне захоплення соціялістичним „громадівством" М. Драгоманова, радив застосовувати щодо цього складного для зрозуміння вченого і громадсько-політичного діяча тільки історичну методу, тобто оціювати М. Драгоманова не з погляду нового часу, а на тлі обставин, серед яких він жив і які його зформували таким, а не інакшим.

Яким же? А таким, що він, бачивши в Україні, в українському селі, безмежну нужду та страшні злидні, хотів їх навіки подолати, і відповідним засобом для цього вважав соціялізм – проте, зауважмо особливо, саме свій варіянт цієї теорії, який дуже відрізнявся від російського. Так, мислитель і будитель України прагнув єдности з російськими борцями проти соціяльної несправедливости, наївно вірив у таку єдність, готовий був, в ім'я оновлення людського світу, соціяльне поставити над національним, але завжди залишався пильним щодо притаманного росіянам великодержавного шовінізму. Ось декілька з тих його думок що й нині звучать актуально: „... Простеживши генеалогію претензій на збереження у Великоросії основ, найзручніших для торжества демократії, антикапіталізму, соціялізму, правдошукання і т. і., ви знайдете в корені родословного дерева ніщо інше, як старомосковський китаїзм і вчення про те, що Москва – третій Рим, а четвертого не буде... Російські революціонери зовсім не розхитують ідеї самодержавства, а тільки переносять його в інші руки...".

На жаль, попри цю пильність, у М. Драгоманова, як потім писав І. Франко, „не було поняття нації як чогось органічного, історично конечного, нерозривного і вищого над усяку територіяльну організацію". І саме це було головною причиною полеміки між М. Драгомановим і, скажімо, Борисом Грінченком, між М. Дгомановим та І. Франком, взагалі між учителем, котрий ідейно залишався незрушно закоріненим у своєму поколінні, і учнями, котрі належали вже до наступного покоління і, вступаючи в інші суспільно-історичні умови, вимагали вже інших дороговказів, інших форм боротьби за українську справу.

Мабуть, серед найсуперечливіших праць М. Драгоманова передусім слід назвати надруковані у журналі „Народ", що виходив у Львові від 1890-го до 1895 року, тобто до самої смерти вченого, „Чудацькі думки про українську справу", бо саме цей своєрідний публіцистичний шедевр найбільше розвів в різні боки М. Драгоманова, котрий зі свого затишного еміґраційного закутка в Болгарії вже не все бачив і не все розумів з того, що діялося на Великій Україні, тим більше – в австро-угорській Галичині, й І. Франка, котрий, невпинно еволюціонуючи крізь науку свого учителя, твердо йшов і прийшов до розуміння нації як самодостатньої, вічної цінности.

Читаємо в сучасного харківського дослідника Ігоря Михайлина: „Чудацькі думки" виявилися чудацькими тому, що були спрямовані не на опанування і роз'яснення української справи, а на цілковите заплутування її, на спростування того, що складало її сутність... Загальний висновок, який випливав з праці М. Драгоманова, полягав у тому, що мета українців – не Україна, а демократична Росія; вона задовольнить усі їхні потреби, у тому числі й національні; українці не повинні боротися за своє національне відродження, а прагнути опанувати всесвітню правду, добровільно полишаючи свій національний ґрунт...". Докір ніби справедливий – якщо обмежити значення М. Драгоманова лише цими „Чудацькими думками". І. Франко цього не робив. Вчений і мислитель ще більшого формату, ніж М. Драгоманов, Великий Каменяр України щиро поважав свого попередника, бо справжньою заслугою М. Драгоманова, як, зрештою, й усіх інших мислителів світу, є зовсім не те, що вони висловлювали так звані „правильні" думки, а те тільки, що ті їхні думки стимулювали думання і поступ наступних поколінь.

П. Ч.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Підтримайте благодійні програми

Майже кожного дня Злучений Український Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК) одержує листи від наших земляків з України, в яких вони описують свої клопоти. Багато з них не отримують пенсії, хворіють, часто голодні, не мають грошей на придбання одягу, взуття.

За національну ідею вони карались довгі роки по тюрмах, на засланнях, а повернувшись, не мають засобів до життя.

Це – колишні воїни Української Повстанської Армії, героїні- медичні сестри, які опікувалися пораненими повстанцями, зв'язкові, які виконували важливі завдання. Це українці і українки, які через фінансові негаразди опинилися у крайній біді.

ЗУАДК благодійними програмами намагається полегшити їм життя, підтримати на схилі літ.

У програмі „Дідусь і бабуся" спонзорування однієї особи становить 240 дол. на рік. Програма „Свічка Надії" – допомога немічним письменникам – 20 дол. на місяць. У програмі „Голодна кухня" ЗУАДК оплачує обід з чотирьох страв (3-4 дол. на особу).

Звертаємося до всіх українців доброї волі з закликом підтримати ці акції ЗУАДК і не відмовити тим, хто простягає до нас руку.

За додатковими інформаціями просимо звертатися до канцелярії ЗУАДК на адресу: United Ukrainian American Relief Commitee, 206 Cottman Ave., Philadelphia, PA 19111. Тел.: (215) 728-1630. Електронна пошта: www.uuarc.org.

Юрій Наконечний,
Філядельфія

На благодійному базарі

В нашій церкві св. Івана Хрестителя 4 квітня відбувся благодійний базар. Я вирішила використати цю нагоду з допомогою Ксені Депутат, яка передрукувала українські писанки-розмальовки, а я взяла плетені кошики, які виплела моя мама. Ми продавали писанки з наліпками і живі квіти – конвалії, викопані наперед, щоб почали в теплі рости і розквітати. Я таке побачила в американському журналі, який описував процедуру передчасного розквітання. Ці конвалії, які розквіли на час базару, ми продали всі.

На нашому столі був напис: „Весь дохід призначений на дитячу клініку у Львові". Я була приємно здивована, що люди так співчутливо поставилися до хворих дітей – деякі вкидали гроші до скарбнички, не беручи товарів. Отже, добрі американці допомогли маленьким львів'янам. Пишу „американці", бо церковний базар популярний між американською публікою, яка відвідує його, щоб закупити українські страви і печиво. Їхні пожертви – 300 дол. – переслала до керівника дитячої клініки д-р Лесі Гладун президент асоціяції „Американці в обороні людських прав в Україні" Божена Ольшанівська.

Людмила Коритко,
Кенмор, Ню-Йорк

Про мовних педантів

Серед читачів „Свободи" мусить бути чимало, як я їх називаю, мовних педантів. Перегорніть сторінки тижневика і побачите, скільки там листів до редакції про мову!

Маю враження, що листів з заввагами щодо того „як" написано, багато більше, ніж тих, які розглядають „що" написано.

Таким чином, число „Свободи" від 21 серпня – це насолода для читачів, які пильнують правопису на друкованих сторінках. В цьому числі повно платних оголошень з приводу річниці незалежности нинішньої України і правописне питання там досягає високої напруги.

Мовні педанти, зокрема діяспорні, обороняють правопис з 1929 року, себто „Правописний словник" Григорія Голоскевича, який вважається „соборним", бо його затвердили Українська Вільна Академія Наук і Наукове Товариство ім. Шевченка.

На нещастя, Г. Голоскевич не має гасла „незалежність", але має „самостійність". Закінчення у словосполученні „річниця незалежности" треба писати з літерою „и" на кінці. „Правописний словник" Я. Рудницького і К. Церкевича з 1979 року має гасло „незалежність" і рекомендує закінчення „незалежности".

Совєтська мовна політика, яку роками в Україні вели такі політичні мовознавці, як Іван Білодід і Віталій Русанівський, за всяку ціну хотіли зблизити і злити українську мову з російською, і довели до того, що нині інтеліґентні й грамотні українці здебільшого тримаються совєтського правопису. А де мали іншого навчитись? Вони щиро пишуть „незалежності", і задоволені з того, що її мають.

Що показує перегляд оголошень у передсвятковій „Свободі"?

Бачимо такі тенденції: фінансові установи – Український Народний Союз, кредитівки (аж вісім їх і ще Централя кооператив) пішли за Г. Голоскевичем і вітають читачів з нагоди „незалежности" (закінчення на „и").

Бандерівці (Організація оборони чотирьох свобод в Україні) відзначають річницю „незалежності" (за І. Білодідом), але бандерівська кредитівка в Йонкерсі, Ню-Йорк, пішла за Г. Голоскевичем і написала „незалежности".

Мельниківці („Золотий хрест"), дивізійники, Пласт і ЗУАДК теж стоять на засадах соборного правопису і усі відзначають в оголошеннях річницю „незалежности".

Організація „Самопоміч" уникнула контроверсії, купивши у „Свободі" цілу сторінку, щоб побажати: „Зі Святом, Рідна Україно", ще й виявила по-модерному свою інтернетівську адресу: Selfreliance.com.

От така пригода на порозі 18-ої річниці ... (прошу тут вставити прийнятну для вас форму слова). Україна і так не перестане бути незалежною з цього приводу.

Між нами, я не проти того, що більшість україномовних людей на світі пишуть „незалежності". Зрештою, їх багато більше від нас, консервативних мовних педантів, у діяспорі розпорошених.

Ростислав Хомяк,
Вашинґтон

Згоріла церква-перлина...

До того, що на нашій рідній українській землі, споконвіку пройнятій глибоким і чистим релігійним почуттям, горять церкви, не можна звикнути. Та ось – наші читачі вже не один раз знаходили таку сумну новину на сторінках „Свободи"...

І все ж, мабуть, друковане слово діє не так боляче, як жива розповідь, коли жаль і біль за рідним храмом Божим стоїть в очах людини і коли її голос тремтить від хвилювання.

Саме це відбувалося в нашій редакції, коли про спалення церкви св. Василія Великого в Косові на Гуцульщині (Івано-Франківська область) розповідала артистка київського Національного академічного драматичного театру ім. Івана Франка Світлана Ватаманюк, з походження гуцулка. Її мама – парафіянка того спаленого тепер храму, але й її також щороку на Різдво та Великдень кликала зі столиці до Косова неповторна атмосфера гуцульських святкувань.

Церква св. Василія Великого в Косові належала до унікальних за красою дерев'яних храмів краю. Збудували її ще в далекому 1895 році. С. Ватаманюк так любила цей косівський Божий дім, що знала багато цікавого з його історії. Наприклад, те, що тоді, наприкінці XIX ст., сільська громада була настільки бідна, що будівництво розтягнулося на 17 років. Може, тривало б і довше, якби не взялася щиро допомагати українцям єврейська громадка Косова.

Згоріла церква від блискавки, бо відразу після сильної грози дехто з перехожих почув запах тліючих електропроводів, а наступного ранку спалахнула вся будівля, в момент ока перетворившись на попелище.

С. Ватаманюк, від того нещасливого дня постійно контактуючи з косівським парохом о. Романом Іванюликом, знає з його слів, що парафіяни негайно розпочали відбудову храму і буквально за два тижні звели фундамент та завезли частину дерева. Але зовнішньої допомоги для відродження цінної пам'ятки гуцульської сакральної архітектури косівчани, самозрозуміло, дуже потребують.

Не сумніваємося, що вони її одержать, бо наш народ добре знає цю християнську істину: більше щастя – давати, ніж брати. Адреса парафії: Україна, Івано-Франківська обл., м. Косів, вул. Б. Хмельницького, 60, тел. 2-37-88.

Уточнення щодо способу допомоги можна одержати від д-ра Оксани Бауер. Її телефон: (973) 829-0089. адреса: c/o Dr. Oksana Bauer, 48 Witherspoon Ct., Morristown, NJ, 07960

П. Ч.

Під час пожежі у Косові.

Передплатіть „Свободу"!

Закінчилася передплата „Свободи" для вихователів і дітей в школі-інтернаті, де утримують малят, потерпілих від Чорнобильської катастрофи.

Для охочих передплатити „Свободу" для інтернату подаємо адресу: с. Зарічне, Стрийський район, Львівська область, 82451 Ukraine.

Шановні дописувачі!

Порівняно невеликий обсяг тижневика і значне число пропонованих редакції матеріялів змушує звернутися до Вас з проханням надсилати до публікації тексти листів обсягом не більше, ніж 500 слів, тобто три-чотири сторінки машинопису, через два інтервали. Редакція залишає за собою право скорочувати довгі тексти і виправляти їх згідно з чинним правописом. Просимо утримуватися від відступів від обраної теми для опису сторонніх щодо неї питань.

Фотографії просимо надсилати лише в додатку до листа, даючи їм назви, які зазначені в тексті. Назва фотографії і підпис до неї – це різні речі. Не позначайте світлини загальновживаними числами чи словами, тому що комп'ютер не зможе їх відрізнити.

Разом з прізвищем обов'язково подавайте повне ім'я осіб, про яких іде мова в тексті допису чи статті.

Редакція

Свято Незалежности України в українських громадах

(Закінчення зі стор. 1)

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ

Заходами Філядельфійського комітету з відзначення 18-ої річниці Незалежности України 24 серпня відбулося величаве свято в Українському освітньо-культурному центрі (УОКЦ) в Дженкінтавні.

В програмі свята в УОКЦ були такі точки: відкриття – Іван Яворський, голова комітету; виконання національних гимнів – Ігор Стасюк; апель молодіжних і ветеранських організацій; читання акту проголошення самостійности України – Зеня Захарчук; молитва – Митрополит-Архиєпископ Філядельфійський Української Католицької Церкви Стефан Сорока; святкове слово – о. декан Тарас Лончина.

У концерті брали участь танцювальний ансамбль „Волошки" (мистецький керівник Тарас Левицький), жіночий вокальний ансамбль „Голубка" (сольоспів – Лідія Бичкова, сопрано), деклямація – Віра Губицька, чоловічий хор „Прометей" (дириґент Роман Кучеровський, акомпаніямент Ірини Зварич). Кінцеву молитву промовив Архиєпископ Української Православної Церкви в США Антоній, а хор „Прометей" заспівав могутнє „Боже Великий, Єдиний".

Генеральний консул України в Ню-Йорку Посол Сергій Погорельцев в своєму слові-привіті також прочитав привітання американським українцям від виконуючого обов'язки міністра закордонних справ України Володимира Хандогія.

Свято в УОКЦ відвідали конґресмен Джов Сестек, колишній конґресмен Джон Факс, представниця Філядельфії Марґарет Гюз, яка прочитала проклямацію посадника Майкла Натера, конґресменка Алісон Шварц. Свято приготував громадський комітет, в складі якого були І. Яворський, Ігор Кушнір, д-р Наталія Пазуняк, Борис Павлюк, Лариса Стеблій, Методій Борецький, д-р Петро Клюк, Петро Гурський та інші.

23 серпня стараннями Українського спортового осередку „Тризуб" у комплексі „Тризубівка" (Горшам) відбувся і багатолюдний (понад 2,000 осіб) фестиваль. На фестивалі в Горшамі виступили танцювальні ансамблі „Козаки" (Торонто), „Волошки", скрипачка Інеса Тимочко-Декайло (Львів), сестри Орос, музичні ансамблі „Карпати" і „Луна".

Програму фестивалю приготувала управа УСО „Тризуб" під проводом її голови Ярослава Козака.

Методій Борецький

Учасники свята в УОКЦ Філядельфії (зліва стоять): Борис Павлюк, Методій Борецький, о. Ярослав Курпель, Іван Яворський, о.Тарас Лончина, Генеральний консул Сергій Погорельцев, Архиєпископ Антоній, Митрополит-Архиєпископ Стефан Сорока, о. Володимир Ганас, Борис Захарчук, о. Іван Демків, Ярослав Заліпський, Петро Гурський, Петро Клюк, Орися Гевка, (сидять): Оксана Ванчицька, Христя Сеник, Уляна Мазуркевич, Алісон Шварц, Віра Андрейчик, Ніля Павлюк, Наталія Пазуняк, Марґарет Гюз. Фото: Петро Гевка

Українці міста Картерету, Ню-Джерзі, на святкуванні Дня Незалежности України.

КАРТЕРЕТ, Ню-Джерзі

24 серпня українська громада міста гідно відсвяткувала День Незалежности України, На головному майдані було вивішено український прапор, який повівав цілий тиждень. Присутні заспівали американський і український гимни, а посадник Дені Реймен прочитав проклямацію до Дня Незалежности України.

Парох Української католицької церкви св. Марії о. Василь Владика згадав про початки молодої держави і радість народу в дні проголошення самостійности. Заступник голови відділу Українського Конґресового Комітету Америки Василь Матлаґа подякував посадникові за виголошення проклямації і о. В. Владиці – за його слово, а присутнім – за участь у святі.

Іван Васічко

ЮТИКА, Ню-Йорк

Мешканці Ютики і Долини Могавк Велі святкували, з ініціятиви Українського Конґресового Комітету Америки, 18-ту річницю Незалежности України 23 серпня. В Українській греко-католицькій церкві св. Володимира Великого – о. Михайло Бундз, а в Українській православній церкві св. Покрови в Геркімері – о. Іван Семко відслужили Літургії, після чого в Українській авдиторії Слава Наконечна, голова ютицького Відділу УККА, виступила з доповіддю про Незалежність України.

24 серпня, о 10-ій год. ранку, українська громада у вишиванках зібралась біля міської ради. Ведуча програмою, голова святкувань Христя Ликтей попросила Марію Алберіко, заступницю посадника міста, прочитати проклямацію посадника Ютики Давида Роефаро з нагоди Незалежности України.

Х. Ликтей виголосила промову про Незалежність України і нелегку боротьбу, яку український народ пройшов, щоб її осягнути. Опісля відбулось піднесення українського прапора. Присутні співали „Ще не вмерла Україна", як М. Альберіко з помічниками піднімали прапор. Ведуча запросила українську громаду до авдиторії на перекуску, якою вона зайнялась з Марією Дуб-Брумбау.

Ярослав Ликтей

Під час Дня Незалежности України в Ютиці 24 серпня (перший ряд зліва): Тарас Женчак, Христя Ликтей, Ярослав Ликтей, Григорій Прилепа, Емілія Дмитрів, Михайло Дмитрів, Остап Юравич, Наталія Юравич, Христина Юравич, Ольга Мельник, Марія Вігак, Роксоляна Ткачук, Адріяна Ткачук, Марія Саванець, паніматка Семко й Олександра Кривка; (другий ряд): Богдан Рабій, Розалія Рабарська, Василь Рабарський, о. Іван Семко, Ніна Женчак, Ірина Юравич, Марія Прилепа, Євгенія Ликтей, о. Михайло Бундз, Осип Ліщинський, Валентина Прилепа, Василь Прилепа, Віра Різванюк і Марта Ткачук; з прапорами – Василь Вігак, Микола Денисюк і Олег Ткачук.

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРИЯТЕЛІ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ТА УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ОСВІТНЯ ФУНДАЦІЯ

мають шану запросити Вас на

Зустріч – Прийняття: „УКУ: Сьогодення і Майбутнє"

Представники УКУ поділяться своїми спостереженнями, як розвивається і укріплюється велика і благородна ідея Слуги Божого Андрея, себто УКУ, яку довершив у Римі Патріярх Йосиф та продовжують у княжому городі Львові його вихованці завдяки Вашій щедрій допомозі.

Неділя, 1 листопада
Український Народний Дім
140 2nd Ave. * New York, NY

Субота, 7 листопада
Василіянський Духовний Центр
710 Fox Chase Rd. * Fox Chase Manor, PA

Неділя, 8 листопада
Український Культурний Осередок
2247 W. Chicago Ave. * Chicago, IL

UCEF

За додатковою інформацією просимо звертатися до Нел: nell@ucef.org, 773-235-8462

www.UCEF.org

UCEF

ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ

запрошує на

зустріч з мисткинею

ІЛОНОЮ СОЧИНСЬКОЮ

та на виставку її творів

Fragments *Fetishes *Capriccios

Відкриття відбудеться
у п'ятницю, 16 жовтня 2009 р.
від год. 6 веч.

Виставка буде відкрита
від 8 жовтня до 1 листопада 2009 р.
від вівтірка до неділі
в годинах від 12 дня до 6 веч.

Ukrainian Institute of America
2 East 79th Street, New York, NY 10075
Tel.: (212) 288-8660

programs@ukrainianinstitute .org
www.ukrainianinstitute.org

Українська Католицька Церква св. Івана Хрестителя

при 719 Sanford Avenue, Newark, NJ

запрошує Вас на

ДЕВ'ЯТИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

в суботу, 26-го вересня 2009 р.
від год.12-ої дня до год. 9-ої вечора
програма на сцені – год. 2:00 по пол.

У програмі:

музика, виступи танцювальних груп, смачні перекуски, продаж предметів мистецтва та ручних робіт і розваги для дітей.

Вступ - тільки $5.00

Запрошуємо Вас подати свою рекляму до фестивальної книжечки.

По дальші інформації просимо телефонувати на число:

973-371-1356

Спонсор Фестивалю:

Українсько-Американська Федеральна Кредитова Спілка **"Самопоміч"** в Нюарку, Випани та Джерзі Сити

www.stjohn-nj.com

Асоціяція Українських Громадян Америки у Філядельфії

запрошує Вас на

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

присвячений 100 річниці
Асоціяції Українських Громадян Америки
у Філядельфії

в суботу і неділю
26 – 27 вересня 2009 р.
від год. 11 ранку до год. 6 веч.
847 N. Franklin St., Philadelphia, PA.

Українська кухня працюватиме
в суботу від год. 11 ранку до год. 3 по пол.
в неділю від год. 11 ранку до год. 4 по пол.

До вашої уваги:

концертна програма з українських танців та пісень, сувеніри з України, розваги для дітей, етнічні страви та Bar-B-Que.

Вступ: $3 - дорослі, $1 - діти до 12 років.

Субота год. 6 веч. – ***ЗАБАВА*** з перекускою під звуки гурту **„ЧЕТВЕРТА ХВИЛЯ"**

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

„Українські дні“ в Чикаґо

ЧИКАҐО. – 22-23 серпня в місті відбувся щорічний фестиваль „Українські дні”. Площу Сміт-парк, на межі „Українського села”, заповнили українці у вишитих сорочках, ентузіясти української незалежної держави. Погода була чудова.

Організатором свята був Ілинойський відділ Українського Конґресового Комітету Америки, який цього року святкує своє 35-ліття. Голова відділу д-р Олесь Стрільчук привітав гостей, а Генеральний консул України в Чикаґо Костянтин Кудрик від усіх зібраних побажав Україні „Многих літ”. Між гостями на святі були конґресмен Дені Дейвис, головний скарбник штату Ілиной Марія Папас, олдермени Мені Флорес і Валтер Бирнет.

Цьогорічні „Українські дні” були присвячені 100-літтю з дня народження Героя України Степана Бандери, і з цієї нагоди організатори запросили до гостинного виступу його внука – Степана Бандеру, який розповів про сучасний стан в Україні, звідки він прилетів.

Публіку зачаровували танцювальні ансамблі „Черемош“ з Мінеаполісу і „Барвінок“ з Манітоби, чикагські „Громовиця“, „Україна“ та Школа бойового гопака. На головній сцені фестивалю танці переплІталися з музичними виступами: сольоспів, дуети, хори та інструментальні виконавці, поодинокі й оркестри. Велику приємність приносили молоді артисти зі Школи мистецтва „Барвінок“ і вокальної студії при парафії свв. Володимира і Ольги.

Був доволі гарний вибір страв: вареники й ковбаса з капустою, шашлики, чебуреки, навіть піца, різного роду солодощі.

Різні крамниці й установи виставляли експонати, щоб показати відвідувачам фестивалю свій товар і розповісти про свою діяльність. Були також розваги для дітей, футбольні змагання, льотерії та несподіванки.

Українсько-американська федеральна кредитова спілки „Самопоміч“ проводить льотерію. З мікрофоном – віце-президент дирекції Олег Караван. *Фото: Волтер Тюн*

Коли на сцені виступали танцюристи, то перед сценою маленькі діточки й самі собі витанцьовували.

Дора Турула

На сцені – ансамбль „Громовиця”.

9-11 жовтня: виставка у Філядельфії

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Новостворене Товариство „Українське мистецтво Філядельфія“ при Клюбі української громади Філядельфії (800 North 23rd St.) знову бере участь у мистецькій виставці „Philadelphia Open Studio Tours“.

Відкриття виставки і зустріч з мистцями відбудеться 9 жовтня, о 7-ій год. вечора. Після виставки „Kruno Gypsy Jazz Ensemble” забавлятиме гостей музикою.

Виставка буде відкрита 10 і 11 жовтня, від 12-ої год. до 6-ої год. На виставці будуть представлені твори Михайла Даниловича, Доріяна Федкова, Андрія Корчинського, Люсі Олексюк.

М. Данилович народився в Львові. Його творчість: малювання на склі, ґрафіка на комп’ютері, живопис і фреска. Д. Федків народився в Пармі, Огайо. Його покликання: офорти, малярство, скульптура та мішана техніка. А. Корчинський народився у Львові. Творчість мистця охоплює малярство, офорт і комп’ютерну ґрафіку. Л. Олексюк народилася в Коломиї. Вона творить свою власну, унікальну моду, вживаючи доробок українського народного мистецтва. Товариство „Українське мистецтво – Філядельфія” було засноване в 2005 році для збереження української культури. Додаткова інформація – в інтернеті: www.ukrainianarts.org.

Ігор Білинський

НТШ в Канаді – на порозі ювілею

Дагмара Турчин-Дувірак

ТОРОНТО. – 60 років тому, 17 жовтня 1949 року, в Торонто відбулася знаменна подія: науковці-українці, що недавно прибули до Канади з повоєнної Европи, заснували Наукове Товариство ім. Шевченка. Спонукала їх до того безкорислива любов до України та благородне бажання підтримувати і плекати українську науку, що на той час в СРСР не тільки не мала можливости належно розвиватися, але й всіляко фальсифікувала історичну правду про Україну та її народ. Тим самим вони продовжили на північно-американському континенті працю, що була розпочата їхніми попередниками ще в останній третині XIX ст. у Львові.

Як відомо, перше НТШ було засноване в Україні в 1873 році. Понад шість десятиліть, в умовах бездержавної нації, НТШ функціонувало як фактична українська академія наук. В 1940 році, після того, як Галичина була приєднана до СРСР, Товариство було ліквідоване. В 1947 році українські вчені – втікачі з поневоленої України поновили діяльність Товариства у Мюнхені, а коли подальша повоєнна доля розпорошила українців по різних країнах та континентах, осередки Товариства виникли в США, Канаді і Австралії.

Хто ж були ті перші сподвижники, що прищепили любов до української науки на канадському грунті? Ось лише кілька імен: хемік Євген Вертипорох, археолог Ярослав Пастернак, зоолог Володимир Бриґідер, географ Іван Тесля, інженери Андрій Палій, Роман Голод та Омелян Тарнавський... Першим головою був обраний проф. Є. Вертипорох, його заступником – проф. В. Бриґідер, секретарем – д-р І. Тесля.

З-поміж тих перших досліджень згадаю хоча б цінну книжку Я. Пастернака „Археологія України" (1961), п'ятитомове видання Степана Килимника „Український рік у народних звичаях в історичному освітленні" (1955-1956), книжку І. Теслі „Українське населення Канади" (1968), видання Івана Тиктора „Історія українського війська" (1953) та „Історія української культури" (1964).

Минав час, зростало і міцніло Товариство, змінювався характер та обсяг його діяльности. Крім Торонто, виникли осередки в Едмонтоні, Отаві і Монреалі. Науковці об'єднувалися у секції за фаховими інтересами. На сьогодні Товариство об'єднує понад 200 членів.

Більшість з них здобули освіту в Північній Америці і працюють на академічних посадах в університетах, а історія, мова, література, мистецтво України стала їхнім фаховим предметом зацікавлення. Завдяки їхній активній науковій діяльності дослідження, що стосуються України, і які здебільшого публікуються англійською (або англійською і українською) мовами, стали невід'ємною часткою світової науки. Так, наприклад, широко відомі праці „Україна. Історія" професора Університету Йорк в Торонто Ореста Субтельного, „Російський централізм і українська автономія" директора Канадського Інституту Українських Студій при Альбертському університеті в Едмонтоні Зенона Когута.

Здобули міжнародне визнання численні літературознавчі студії професорів Торонтського університету Данила Струка і Максима Тарнавського, професора університету Альберти Олега Ільницького і професора Манітобського університету Мирослава Шкандрія, мовоз-

На архівній фотографії 1959 року – активісти НТШ в Торонто (сидять, зліва) інж. Іван Іванис, проф. Євген Вертипорох – голова Управи, інж. Осип Сеціньский; (стоять, зліва) мґр. Роман Медвідь-Терлецький, д-р Матей Гута, проф. Валеріян Ревуцький, мґр. Іван Скрипчук.

(Закінчення на стор. 15)

ДО УВАГИ МИСТЦІВ

Оксана Тритяк – Головний Організатор УНСоюзу

Здається, ще трішки завчасно думати про різдвяні картки, як ми щойно ввійшли у прекрасний літній сезон та відсвяткували успішний 3-ій Фестиваль Української Культури на Союзівці. Але Український Народний Союз вже приготовляється до наступного різдвяного проєкту. Як Вам усім відомо цей проєкт є багатогранний – він заохочує і популяризує українських мистців, ввесь дохід призначений на відродження Союзівки і останнє, не менш важливе, він сприяє і усвідомлює суть Різдва і доброзичливости.

Протягом декількох минулих років громада виказала велику підтримку і цей проєкт УНСоюзу втішався менш більше по 40,000 дол. чистого доходу щороку. Весь цей дохід призначений на відбудову Союзівки, але і одержуємо особливі датки на обидва видавництва Союзу, „Свобода" та Український Тижневик та на Фундацію. УНСоюз буде продовжувати цей проєкт так довго, як маємо віданих мистців, котрі діляться своїм мистецтвом та жертводавців, котрі підтримують наші проєкти.

Минулими роками УНСоюз мав нагоду видати твори найбільш улюблених мистців, а саме: Ярослава Адамовича, Марти Анни, Анатолія Балуха, Христини Баранської, Богдана Божемського, Анатолія Бурового, Юрія Віктюка, Маркіяна Вітрука, Олвіна Владики, Тані Гаєцької, Якова Гніздовського, Петра Головатого, Наталії Ґавдяк, Марії Гарасовської-Дачишин, Михайла Дмитренка, Наталії Йосипчук, Олександра Канюки, Наталії Коваленко, Мокі Кокоріс, Юрія Козака, Яреми Козака, Данила Коштири, Зеновії Кулинич, Зої Лісовської, Віталія Литвина, Оксани Лукасевич-Полон, Андрія Мадая, Люби Максимчук, Романа Марковича, Леоніда Молодожанина, Галини Мосійчук, Наталки, Христини Никорак, Лідії Палій, о. Сергія Пастухова, Аки Перейми, Ореста Поліщука, Лідії Пясецької, Мирона Ричули, Марти Савчак, Христини Сай, Івана Сколоздри, Романа Сметанюка, Ярослава Стадника, Олени Стасюк, Мирослави Стойко, Ірени Твердохліб, Галини Титли, Юлії Ткачук, Юрія Тритяка, Андрія Хомика, Марти Цісик, Ільони Шиюк та Івана Яціва.

Ми ласкаво заохочуємо українських мистців надсилати свої твори для репродукції та взяти участь у цьому проєкті. Цього року УНСоюз плянує видати около 150,000 карток. Під розгляд беруться твори різних жанрів: оливні, акварелі, дереворити чи керамічні кафлі. Для репродукції приймаються оригінальні твори мистців, фотографії або плівки або по і-пошті, висилаючи до Головної Канцелярії на внизу подану адресу не пізніше як 30-го вересня 2009 р. У справі додаткових питань просимо звертатися до Оксани Тритяк, Головного Організатора УНСоюзу.

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
2200, Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054 Tel.: (973) 292-9800 ext. 3071
Oksanauna@comcast.net • Attn. Oksana Trytjak

Літні табори відбулися на оселі Спілки Української Молоді

ЕЛЕНВІЛ, Ню-Йорк. – Цього літа на оселі Спілки Української Молоді (СУМ) відбулися табори, серед яких був виховно-відпочинковий під назвою „Золото давнини". Головна тема табору – трипільська та скитська культури. Завданням було збудувати трипільське село, і за два тижні таборування сумівський табір перетворився на трипільський. Кожна таборова кімната була огороджена плотом, який сплітали таборовки з гілок, знайдених в лісі. Ґанок кожної кімнати був прикрашений трипільськими узорами, під дахом висіли хатки для птахів, змонтовані таборовиками.

Інший табір – практичний – став здійсненням законів сумівських взаємин. Таборовики мандрували лісом, розбивали шатра для ночівлі, готували їжу з продуктів, які необхідно було нести зі собою, піднімалися в гори, спускалися на шнурах з гори на долину. У практичному таборі взяли участь курені „Лісові чорти" та „Темний ліс".

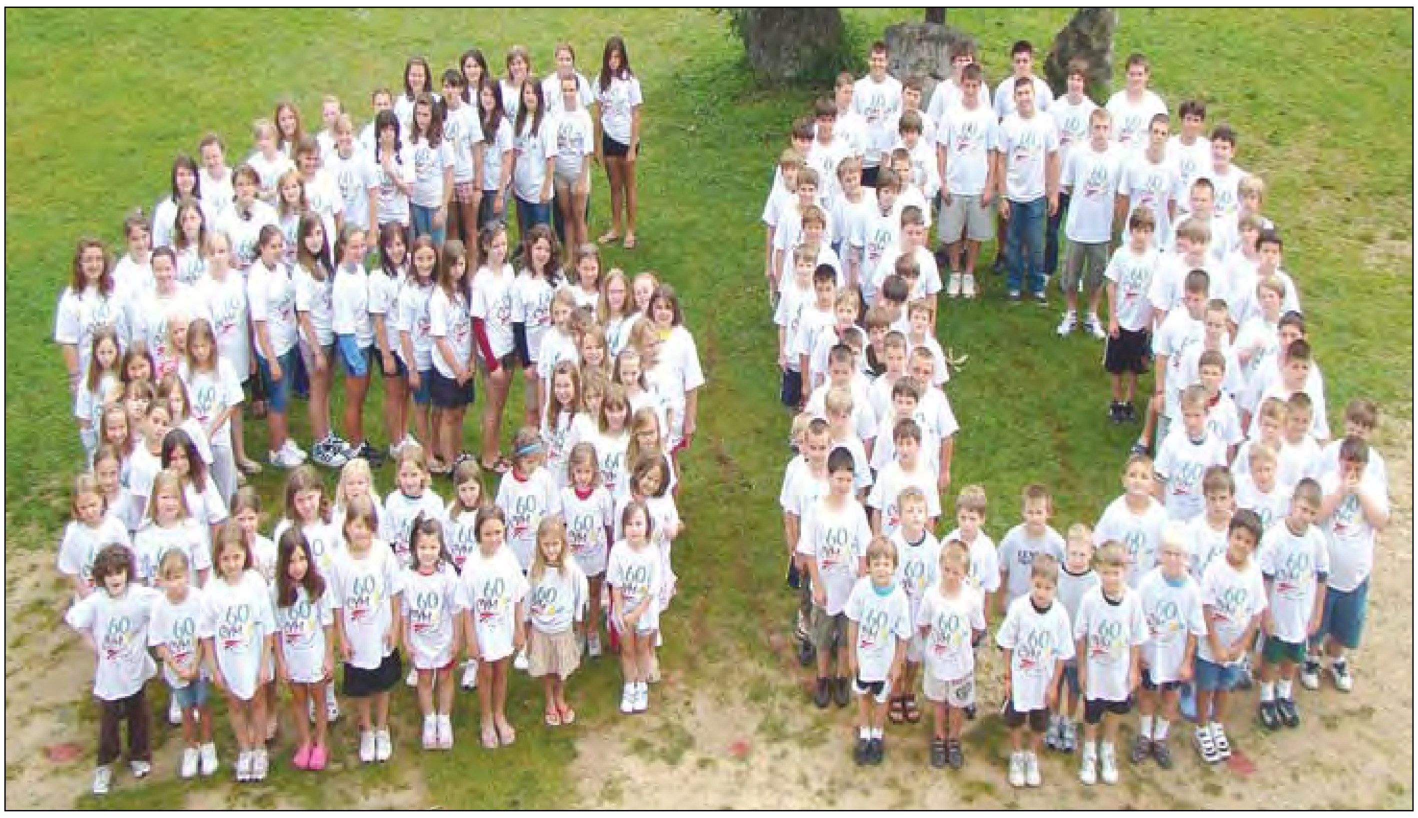
Цікавим та веселим був табір суменят „У бабусі на городі". Під час двох тижнів таборувань діти уявою мандрували в далеку Україну, милувалися чудовими краєвидами Карпат, провідали бабусю, яка живе в Буковині. У неї на господарстві є багато звірят, на городі росте багато квітів та різної городини. Під час гутірок діти дізналися, як називаються ці звірятка, як про них потрібно піклуватися, які у них звички.

Суменятка разом з батьками взяли участь у подорожі, де побачили гірську річку, ловили рибу. Були також відвідини фарми, де відбулася подорож по великому городі, подібному до того, який має бабуся в Україні.

Програми таборів відбулися завдяки праці виховників та провідників СУМ. До команди табору суменят ввійшли Марія Поліщук, Настя Антонів, Христя Мельник, Наталя Качурак, Оля Медицька, Марійка Мельник, Ляриса Філевич.

У команді виховно-практичного табору були Євген Кузів, Степан Прятка, Іван Винарчук, Тереса Кусень. У команді виховно-відпочинкового табору – Оксана Боднар, Андрій Леськів, Наталя Ступак, Христя Бігун, Христя Уздейчук, Неля Лавріненко, Марійнка Гаврилюк, Леся Кузів, Галя Цеховська, Андрій Стасів, Лариса Балко, Стефан Дубенко, Надя Длябога, Христофор Різо, Наталя Сурмачевська, Данило Ниш, Лорена Возняк, Василь Лавро, Анна Гуменна, Микола Глушко.

Оксана Бартків

Учасники відпочинкового табору вишикувалися на честь 60-ої річниці створення СУМ в Америці.

Сумівські таборовики під час лісової прогулянки

Заключний концерт виховно-відпочинкового табору.

Виховно-практичний табір під час таборування.

Учасники виховно-практичного табору під час мандрівки на човнах.

ПОСТАТІ

„Курилась доріженька...“

До 115-річчя від народження поета і композитора Романа Купчинського

Анатолій Житкевич

Досить назвати ім'я Романа Купчинського, як у пам'яті зринають його невмирущі стрілецькі пісні, повісті, мисливські оповідання, згадується той героїчний час, коли згинуло стільки молодого цвіту для слави роду нашого українського.

Р. Купчинський – січовий стрілець, поет і композитор – народився 24 вересня 1894 року в селі Розгадові колишнього Бережанського повіту (тепер Зборівський район на Тернопільщині) в сім'ї греко-католицького священика.

Вчився гарно, поводився пристойно, йому легко давалися мовознавство і математика. Мав неабиякий талант до віршування. Вірші почав писати, ще навчаючись у третій клясі.

Змалку проявив і музичні здібності. Мабуть, це йому від батька й матері передалося, бо мати гарно грала на фортепіяні, а батько мав приємного тембру тенор. Що ж стосується ґітари, то вона була у них родинним інструментом Купчинських.

Закінчив Бережанську гімназію, став слухачем Львівської духовної семінарії, опинившись у бурхливому вирії подій, бо місто церков, соборів, костелів, театрів, кав'ярень, хат-читалень, осередків „Просвіти“ дихало неабияким напруженим життям та історією. Ще б декілька років – і став би як не священиком, то вчителем мови чи математики.

Та вибухнула Перша світова війна – і він вже не слухач семінарії, а січовий стрілець.

Ось тут і народжується Р. Купчинський як автор численних стрілецьких пісень. Цьому сприяло і його знайомство з такими ж, як і він, молодими і творчими стрільцями – Михайлом Гайворонським, Левком Лепким, Юрою Шкрумеляком, Антоном Лотоцьким, Степаном Чарнецьким. Саме в гурті з цими хлопцями й народжуються його перші пісні. Першою з них була „Їхав стрілець на війноньку“, слова до якої створили колективно.

Написав він її в 1916 році у селі Тудинці над Стрипою. Цікаво, що відразу й виконавець знайшовся. Ним став хорунжий Василь Тисяк, у якого був надзвичайної краси ліричний тенор. І як тільки була можливість, у короткі часи між боями, лунала пісня:

Ой, шумить,
шумить та дібровонька,
Негодоньку віщує.
Ой, чому ж,
чому молодий стрілець
Та дома не ночує.
Ой, шумить,
шумить та дібровонька,
Чи не буря надходить?
Молодий стрілець до дівчиньки
На розмовоньку ходить.

Легко і невимушено приходила до Р. Купчинського муза. Він міг створювати тексти до готових мелодій, віршувати просто „на ходу“. Ще на початку творчости, характеризуючи його як поета, Левко Лепкий писав: „Щире чуття і гарний вислів дають його творам великої принади. Він ніколи не силується словом, як другі, не наслідує чужих форм, не гонить за верхніми ефектами, пише, що серце диктує. Це поет, від якого можна сподіватися дуже багато“.

Та що міг писати Р. Купчинський, коли на його очах один за одним гинули вірні друзі, побратими, земляки. От і народжувалися у нього пісні жалібні, похоронні, що звучали над могилами вбитих: „Ой, там, при долині“, написана на смерть десятника УСС Івана Луцика, „Заквітчали дівчатонька“ – на смерть підхорунжого Василя Мальованого (вбитого на Лисоні, під Вільхівцем коло Бережан), „Гей, там, у Вільхівці“ створена після бою під Потуторами, „Як з Бережан до кадри“ виникла після поразки одного з полків Української Галицької Армії у жовтні 1916 року. Що не втрата – то пісня. Що не бій – то біль.

Ті пісні народжувались в короткі часи відпочинку між боями: „За твої, дівчино, личенька пишні“ – над Дністром в селі Рудниках, „Ой, чого ти зажурився“ – над Дністром біля Миколаєва, „Човен хитається“ – над Ценівкою в Куропатах, „Пише стара мати“ – під Конюхами коло Бережан,

Що бачили очі, про те й серце співало. Так було в Галичині, так стало і в інших краях: „Засумуй трембіто“ створено у Києві, „Мав я раз дівчиноньку“ – на Херсонщині, „Ірчик“ – в Чернятині коло Жмеринки, „Як стрільці йшли з України“ – в Чернівцях, „Ой зацвіла черемха“ – в Тухолі. Більше восьми десятків співучих перлин було створено мистцем за три воєнних роки.

Закінчилася воєнна епопея. Та досить було Р. Купчинському появитися у Львові, як його арештувала польська поліція. Тож останню з своїх стрілецьких пісень він написав у полоні на Помор'ї. Це була пісня „Лети, моя думо“, що тужливо летіла в Україну:

Лети, моя думо, в вечірню годину,
Далеко-далеко звідсіль.
Лети, моя думо, у тую хатину,
Що слухає казки топіль.
У хаті жила там дівчина кохана,
А може, живе – поклонись!
І скажеш їй слово болюче,
як рана,
Що я вже не той, що колись.

Повернувшись з полону, Р. Купчинський два роки навчався філософії у Львівському таємному українському університеті, але сім'я вимагала утримання. Ще у 1919 році на стрілецькій забаві в околи-

(Закінчення на стор. 15)

Про автора:
Анатолій Житкевич – поет і композитор, член Національної спілки письменників України, автор понад 500 пісень для дітей та молоді. Досліджує українську музичну культуру на теренах Канади та США. Співголова літературно-мистецького об'єднання „Слово“ в Торонто.

„Курилась...

(Закінчення зі стор. 14)

ці Львова він зустрів свою Олену, з роду Ходоровських, з якою й одружився у тому ж році. У 1921 році у них народилась донька Таня, а ще через рік – син Юрій.

Тож потрібно було діяти. І мистець взявся за справу – у редакції газети „Діло", у якій під рубрикою „Відгуки дня" друкував свої гумористичні нариси (під псевдом „Галактіон Чіпка"), друкувався також у журналах „Світ", „Ілюстровані вісті", „Дзвони", часописах „Новий шлях", „Неділя", „Літературно-науковий вісник", працював у видавництві „Червона калина", а водночас виконував обов'язки голови Товариства львівських письменників і журналістів.

Саме в цей час він виявив себе в прозі. У 1928 році вийшли у світ його повісті „Курилася доріженька" і „Перед навалою", що ввійшли пізніше до трилогії „Заметіль". У 1933 році появилася третя частина трилогії – „У зворах Бескиду". Його творчість стала помітним явищем в українській літературі. Є свідчення, що видані ним книги зачитувалися молоддю, як то кажуть, до дірок. А Володимир Хаїкін у літературно-науковому журналі „Дзвони" за 1933 рік писав: „Нова книжка Р. Купчинського „У зворах Бескиду" – це одна з найкращих „воєнних" повістей, виданих „Червоною калиною". Ця книжка – це направду ясний промінь серед нашої літературної „темної ночі".

Настав 1939 рік. Радянська влада кожен день когось арештовувала. Було серед в'язнів немало його приятелів. Не чекаючи арешту, у 1940 році разом з сім'єю, за підробленими документами на ім'я Шміда, Р. Купчинський виїздить до Німеччини.

У 1941 році повернувся до Кракова і працював в „Українському видавництві". Однак, більшість часу поет витрачав на редаґування чужих творів. Лише зрідка вдавався до поетичних рядків, та й то гнітючих, песимістичних. Як ці:

Червоне море, чорний берег,
І небо – непорушна сталь.
Куди не глянь – розбиті двері
І тінь розп'ятого Христа.

З українським видавництвом у 1944 році поет виїхав до Відня. І хоч, порівняно з іншими еміґрантами, він мав працю і можливість утримувати сім'ю, та в повному захисті себе не почував. Так продовжувалося аж до 1949 року, коли на запрошення Михайла Гайворонського сім'я Купчинських виїхала до США і поселилася в Ню-Йорку.

Серце поета дочекалося волі. Та роки і пережите лихоліття далися взнаки. Поет часто хворів, хоч не сидів склавши руки, бо ще деякий час вів сторінку на мистецькі теми у тижневику „Листи до приятелів", що розповсюджувався у США, Канаді та Австралії.

Незадовго до кончини мистець видав у Вініпезі свої „Мисливські оповідання" та в Ню-Йорку – сатиричну поему „Скоропад".

Р. Купчинський помер 10 червня 1976 року в містечку Осінінґ поблизу Ню-Йорку. А через рік вийшло упорядковане Ігорем Соневицьким повне видання його стрілецьких пісень з назвою „Ми йдемо в бій".

Торонто, Канада

В Україні відзначатимуть 80-річчя від дня народження І. Світличного

КИЇВ. – З метою вшанування пам'яті громадського діяча, літературознавця, літературного критика, поета, перекладача Івана Світличного та з нагоди відзначення 80-річчя від дня його народження (20 вересня 1929 року) Президент України Віктор Ющенко доручив Кабінетові міністрів України забезпечити, з участю Національної Академії Наук України, проведення відповідних заходів, зокрема організацію у Києві літературно-мистецького вечора, присвяченого життю та діяльності І. Світличного, круглих столів, семінарів, літературних читань, просвітницьких та культурно-мистецьких заходів у населених пунктах України, навчальних закладах та закладах культури. Буде випущено поштову марку і конверт, присвячені І. Світличному.

Державний комітет телебачення та радіомовлення України забезпечить широке висвітлення заходів з відзначення 80-річчя від дня народження І. Світличного. *(Головне управління інформаційної політики Президента України)*

НТШ в Канаді...

(Закінчення зі стор. 11)

навчі студії професора Торонтського університету Миколи Павлюка; милують око по усій Канаді чудові українські церкви, створені за проєктами професора архітектури університету Мек Гілл в Монреалі Радослава Жука, і таких здобутків можна б назвати значно більше.

Членами НТШ є професор інженерії Торонтського університету, автор багатьох праць про електроенерґію та блискавку Василь Янішевський, професори фізики Університету Йорк Юрій Даревич і Марко Горбач, дослідник з ділянки металурґічної хемії Володимир Мацьків та інші.

За час своєї діяльности НТШ видало понад 40 томів, що включають як монографії, так і збірки статтей, та організувало низку наукових конференцій.

Інша важлива ділянка діяльности Товариства – організування щомісячних доповідей, до яких залучаються провідні науковці з Північної Америки та Европи, зокрема й з України.

24 жовтня цього року НТШ в Канаді, яке очолює тепер доктор мистецтвознавства, професор Університету Йорк Дарія Даревич, святкуватиме свій ювілей. Готується цілоденна конференція на тему „Минуле, сучасне, майбутнє НТШ в Канаді", на яку запрошено науковців з усієї Канади та інших країн. Має бути і круглий стіл, де обговорюватимуться напрямні майбутньої діяльности.

Товариство є одним з вагомих об'єднань українців в Канаді. Воно варте активної підтримки з боку громади, від цього великою мірою залежить подальша розбудова української науки на північно-американському континенті.

СПОРТ

Змагання з плавання відбулися на Союзівці

КЕРГОНКСОН, Ню-Йорк. – У басейні Союзівки 5 вересня відбулися 53-ті змагання, в яких плавацька дружина Українського спортово-виховного товариства (УСВТ) „Чорноморська Січ“ 22-ий раз здобула клюбовий трофей чемпіона. В цьогорічних змаганнях взяв участь 31 плавак з трьох спортових осередків – УСВТ „Чорноморська Січ“ (19 осіб), Українського спортового осередку „Тризуб“ (п’ять) і збірна Спілки Української Молоді Америки.

Чемпіонат відкрив ланковий тенісу УСЦАК Юрій Савчак, який привітав присутніх членів проводів обидвох змагань і представників Українського Народного Союзу – скарбника Рому Лісович і Головного секретаря Христину Козак.

Від проводу плавацьких змагань присутніх привітала Марійка Бокало, ланкова плавання УСЦАК. Від проводу УСЦАК вітання голови Мирона Стебельського передав Омелян Твардовський, пресовий референт УСЦАК. Після виконання гимнів України, США і Канади Р. Лісович від спонзора – УНСоюзу – проголосила обидва змагання відкритими.

Плавацькі першості пройшли справно і на вищому рівні. З огляду на свою чисельність в більшості запливах домінували представники „Чорноморської Січі“, які пройшли добре підготування в двотижневій Спортовій школі наприкінці липня, під проводом досвідченого інструктора плавання Романа Гірняка і професійної тренерки Марини Ноженко.

Плавацькі команди „Тризуба“ і СУМ були менш чисельні, але мали в своїх складах визначних спортовців, які здобули медалі і точки для своїх дружин. Не було плавацьких команд з українських спортових осередків Чикаґо, Клівленду, Дітройту, Торонто, які колись відігравали в цьому спорті значні ролі.

Висліди змагань

Юнаки 19-річні і молодші

25 м вільним стилем

1. Дмитро Шляпников („Ч. Січ“) – 17.20;
2. Данило Лукачук (СУМ) – 19.14;
3. Марко Мікута („Ч. Січ“) – 21.99;

50 м

1. Олесь Поліщук („Ч. Січ“) – 46.38;
2. М. Мікута – 53.37;

25 м горілиць

1. О. Поліщук – 23.20;
2. Д. Лукачук – 24.07;
3. Антонік Напреїв („Ч. Січ“) – 27.58;

25 м грудним

1. Д. Шляпников – 21.53;
2. Данило Сосяк („Ч. Січ“) – 50.71;

25 м метеликом

1. О. Поліщук – 21.00;
2. Д. Лукачук – 21.58;
3. Д. Шляпников – 24.51;

Естафета 4x25 м вільним стилем

1. „Чорноморська Січ“ – 1:42.20;

(Д. Шляпников, Д. Сосяк, А. Напреїв, Д. Лукачук)

Дівчата 10 років і молодші

25 м вільним стилем

1. Каролина Рокіцька („Ч. Січ“) – 21.72;

50 м вільним стилем

1. Аріяна Санторе („Ч. Січ“) – 42.70;

25 м горілиць

1. А. Санторе – 21.16;
2. К. Рокіцька – 25.40;

25 м грудним

1. А. Санторе – 29.58;
2. К. Рокіцька – 32.68;

25 м метеликом

1. Софійка Поліщук („Ч. Січ“) – 26.54;

Хлопці 11–12-річні

50 м вільним стилем

1. Павло Козак – 35.33;

25 м горілиць

1. Дарик Джірарді („Ч. Січ“) – 18.40;

25 м грудним

1. П. Козак – 20.25;
2. Д. Джірарді – 23.86;

25 м метеликом:

1. Д. Джірарді – 18.18;
2. П. Козак – 19.15;

Естафета 4x25 м вільним

1. „Чорноморська Січ“ – 1.17,47;

(П. Козак, Д. Джірарді, О. Поліщук, М. Мікута)

Дівчата 11–12-річні

25 м вільним стилем

1. Мая Лопатинська („Ч. Січ“) – 20.70;

50 м

1. М. Лопатинська – 47.33;

25 м горілиць

С. Поліщук – 22.89;

25 м грудним

1. С. Поліщук – 25.29;

Естафета 4x25 м вільним

1. „Чорноморська Січ“ – 1:37.52;

(С. Поліщук, М. Лопатинська, К. Рокіцька, А. Санторе)

Хлопці 13–14-річні

100 м змінним

1. Михась Тершаківець („Тризуб“) – 1:27.03;

50 м вільним

1. М. Тершаківець – 33.48;
2. Стефан Олесницький („Ч. Січ“) – 33.90
3. Данило Санторе („Ч. Січ“) – 34.26

100 м вільним стилем

1. Андрій Тарасюк („Тризуб“) – 1:30.32;

50 м горілиць

1. С. Олесницький – 40.00;

(Закінчення на стор. 17)

Підсумкова табеля чемпіонату

дружини	*точки*
1. „Чорноморська Січ“, Випані, Ню-Джерзі	225
2. „Тризуб“, Філядельфія, Пенсильванія	48
3. Збірна СУМ Східньої Америки	46

Плавацька дружина „Чорноморської Січі“ з клюбовим трофеєм чемпіона плавання УСЦАК.

Інструктор Роман Гірняк з плаваками.

Змагання...

(Закінчення зі стор. 16)

50 м грудним
1. М. Тершаковець – 32.61;
2. Д. Санторе – 43.95;
3. Никола Маселко („Тризуб") – 48.00

50 м метеликом
1. Д. Санторе – 38.65;
2. С. Олесницький – 34.20;
3. Н. Маселко – 49.95;

Дівчата 13–14-річні

100 м змінним
1. Олександра Тенюх (СУМ) – 1:52.30;

50 м вільним
1. Лариса Пивоварів („Ч. Січ") – 41.44;
2. О. Тенюх – 42.91;

100 м вільним стилем
1. Маруся МакФилипс („Ч. Січ") – 1:34.38;
2. Л. Пивоварів – 1:35.04;

50 м горілиць
1. Л. МакФилипс – 46.33;

50 м грудним
1. Л. МакФилипс – 51.54;
2. О. Тенюх – 52.1;

Хлопці 15-річні і старші

100 м змінним
1. Лука Курилюк (СУМ) – 1:11.95;
2. Павло Тершаковець („Тризуб") – 1:16.95;
3. Василь Столяр (СУМ) – 1:10,35;

50 м вільним
1. Л. Курилюк – 27.17;
2. Василь Макар („Ч. Січ") – 27.18;
3. Марко Макар („Ч. Січ") – 27.29

100 м вільним стилем
1. Григорій Фат („Тризуб") – 1:02,10;

50 м горілиць
1. Г. Фат – 39.13;

50 м грудним
1. М. Макар – 37.08;
2. В. Столяр – 37.11;
3. П. Тершаківець – 38.42;

50 м метеликом
1. Г. Фат – 28.13;
2. В. Макар – 28.78;
3. Л. Курилюк – 30.39;

Естафета 4х50 м
1. „Чорноморська Січ" – 2:23.20;
(М. Макар, В. Макар, С. Олесницький, А. Санторе)
2. „Тризуб" – 2:29.73;
(П. Тершаківець, М. Тершаківець, Г. Фат, Н. Маселко)

Дівчата 15-річні і старші

100 м змінним
1. Леся Олесницька („Ч. Січ") – 1:21.00;
2. Богданна Столяр (СУМ) – 1:32.81;
3. Ліда Апостолюк (СУМ – 1:33.53;

100 м вільним стилем
1. Л. Олесницька – 1:08.52;
2. Л. Апостолюк – 1:24.28;

50 м горілиць
1. Б. Столяр – 46.90;

50 м грудним
1. 1. Л. Пивоварів – 55.79.

Провідниця змагань – Марійка Бокало, головний суддя – Іван Макар, стартер – Роман Гірняк, секретарі – Христина Пітерс і Маруся Макар, часові судді – Петро Процюк, Микола Процюк, Тарас та Іван Козаки, Орест Лебедь, Мирон Олесницький, Френк Чанторе, Ангелина Козак, Галина Мікута.

Під час вручення переможцям медалів М. Стебельський привітав учасників змагань і особливо – М. Бокало, яка успішно провела чемпіонат.

Омелян Твардовський

Українці у змаганнях з боксу

1 вересня на Чемпіонаті світу з боксу, що триває в Міляні, українець Роман Капітоненко у надважкій вазі в півфінальному двобої здолав китайця Чжана Чжилея. У фіналі Р. Капітоненко зустрінеться з італійцем Роберто Камарале.

Поєдинок за звання чемпіона світу у надважкій вазі за версією Всесвітньої боксерської ради (WBC) між Віталієм Кличком і Крісом Ареолою відбудеться в Лос-Анджелесі на арені „Staples Center" 26 вересня.

Українці на футбольних площах

28 серпня футбольний клюб „Шахтар", єдиний представник України у Лізі Европи УЕФА, дістав суперників у груповому етапі. В одній групі з командою „Шахтар" (Україна) гратимуть команди „Брюґґе" (Бельгія), „Партізан" (Сербія), „Спарта" (Чехія) і „Тулуза" (Франція). Гра першої тури групового кола Ліґи Европи між „Брюґґе" і „Шахтарем" призначена на 17 вересня, коли триватиме друкування „Свободи".

Невдало для інших українських клюбів завершився равнд „плейоф" оновленої Чаші УЕФА (тепер - Ліґи Европи). „Металіст" і донецький „Металург" не змогли впоратися з австрійськими клюбами, а „Ворскла" поступилася „Бенфіці". Тепер увага вболівальників на груповому етапі буде прикута до віцечемпіона України – донецького „Шахтаря".

На цій стадії 48 команд будуть розподілені на 12 груп, по чотири команди у кожній. Всього кожна команда зіграє шість разів (по три гри вдома та в гостях).

Дві найкращі з кожної групи вийдуть до 1/16 фіналу, де до них приєднаються вісім команд з Ліґи чемпіонів, які посядуть треті місця. Далі ігри – за олімпійською системою. Визначилися усі учасники групового етапу Ліґи чемпіонів 2009-2010 років. Єдиний український клюб у найпрестижнішому турнірі Европи – київська команда „Динамо" – отримала суперників у груповому етапі. Кияни як чинні чемпіони України потрапили до групового етапу Ліґи чемпіонів напряму, тоді як віце-чемпіон – донецький „Шахтар" проходив кваліфікацію.

Проти киян в групі F гратимуть „Барселона" (Еспанія), „Інтер" (Італія) і „Рубін" (Росія).

Напередодні змагань „Динамо" у Лізі чемпіонів найбільш помітною подією стало повернення до команди її вихованця Андрія Шевченка, який упродовж 10 років виступав за кордоном, здобувши у складі італійського „Міляна" нагороду „Золотий м'яч". *(„Чемпіон")*

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ

запрошує на доповідь

проф. Юрія Гаєцького

До 350-ліття Битви під Конотопом:
Про замовчувану перемогу козацького війська гетьмана Виговського над Москвою

Битва відбулася у ході московсько-української війни (1658-1659), під час періоду української історії, який прийнято називати Руїною – добою по смерті Богдана Хмельницького, часу відвертої громадянської війни, інтервенції сусідів України і подальшого знищення залишків надбань минулих років визвольної війни.

Конотопська битва залишалася довгий час ледве не забороненою темою в російській та особливо радянській історіографії. Протягом століть інформація про неї замовчувалася, бо правда про події під Конотопом розвінчувала багато великодержавних мітів, особливо про „споконвічне прагнення українців до союзу з Росією“.

В суботу, 26 вересня 2009 р.
о 5-ій год. по пол.
в будинку НТШ
63 Fourth Ave. (між 9-ою і 10-ою вулицями)
New York, NY 10003

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
ОСЕРЕДОК ім. УПА у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

має шану запросити Вас з родиною на

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ і БАЛЬ

з нагоди 60-річчя Осередку СУМ

в суботу, 24-го жовтня 2009 року

в Українському Освітньо-Культурному Центрі
при 700 Сідер Ровд у Дженкінтавні, Па.

У програмі: год. 5:00 по пол. – коктейль
год. 6:00 веч. – бенкет з мистецькою програмою
баль після бенкету

Вступ на бенкет і баль – 60 дол. від особи; тільки на баль – 20 дол.

Чеки просимо виписувати на Ukrainian American Youth Association.

За інформаціями та замовленням столів можна телефонувати до **Івана Міджака до 5-го жовтня: 215-745-9838.**

Пластовий табір „Замкове коло“ почався з „Свободи“

АВДІЇВКА, Донецька область. – Почалося все в червні 2006 року, коли до мене надійшов лист від пластової подруги з Філядельфії Ірени Богачевської, курінної 26-го куреня „Княгині“. У конверті була лише сторінка „Свободи“, на якій краєзнавець Ірина Пустиннікова розповідала про куточок раю на Закарпатті. „За казкою варто вирушити в Чинадієве“, – радила авторка.

І я вирушила, побачила замки „Золотої підкови“ – Кам'янець-Подільський, Хотинський, Збаразький замки, замок Паланок і, звичайно, Чинадіївський палац. Кожний етап маршруту – немов сторінка нашої героїчної минувшини. Кожний замок – неповторний. Але Кременець і Язлівець стали кульмінаційними точками як в пізнавальній, так і в емоційній площині.

Минуле Кременця оповите серпанком леґенд. Кременецький замок запам'ятався шляхетною лицарською поставою, непоказною, глибоко прихованою, але відчутною гордістю, що прозирає у кожному камінці.

У подорожі народилась ідея проведення окружного мандрівного табору „Замкове коло“. І вже в липні 2007 року пластуни і пластунки з Авдіївки, Донецька, станиці Миколаївки вирушили відкривати замки в Збаражі, Кременці, Вишнівці, Почаєві, Бережанах, Язлівці, Золотому Потоці, Червонограді. З кожного міста відсилали листи-привіти „княгиням“, що живуть у Філядельфії.

Пізніше мандрівники дізналися, що лист з Кременця прийшов в день народження І. Богачевської, а на гору Бона вона, ще дитиною, не раз піднімалася зі своєю бабусею. Отакі бувають зустрічі через десятки років і тисячі кілометрів!

Табір 2008 року проходив на Хмельниччині і залишився в пам'яті не тільки знайомством з найславетнішими замками України, але й нескінченими зливами та екстремальними ситуаціями.

Серпанок доріг вів подорожніх від Старокостянтинова до Самчиків, далі до Летичева, через Кам'янець-Подільський до Хотина. Кам'яні велетні, що зустрічали мандрівників, з мудрою неспішністю несли їм свою історію. Спілкування з мешканцями міст і сіл, якими подорожували пластуни, було чи не найцікавішою складовою мандрів.

Майже кожний зустрінутий намагався розповісти про місцеві пам'ятки історії, сповна прикрашаючи розповіді леґендами про прекрасних принцес та мужніх героїв – захисників рідного краю. Хтось надавав приміщення для ночівлі, як було в Кам'янці-Подільському, Летичеві; хтось запрошував до смачної вечері або пригощав овочами з власного городу; хтось супроводжував до наступного маршруту; хтось пропонував транспортні послуги.

Пластуни з Донеччини ще раз переконалися, що всі українці – члени єдиної і самобутньої родини.

Літо цього року для „Замкового кола“ видалось несподіваним: на табір не зголосився жодний з чоловіків. Але в часі мандрівки все було по-жіночому вишуканим: і маршрут, і тематичні вечірки біля вогнища, і щоденнички з враженнями.

Відвідали Жовкву, Олеський замок, Підгірці, Китайський палац в Золочеві, Свіржський замок, Старе Село. Закріпилися традиції вести щоденник подорожі, писати листи до „Княгинь“, відвідувати меморіяльні комплекси на честь видатних українців.

Табір „Замкове коло“ став візитною карткою для пластунок Авдіївки. На початку осені юначок вже традиційно запрошують творчі об'єднання міста, щоб послухати надхненні розповіді мандрівниць про невідому багатьом авдіївчанам Україну. Фотографії, зроблені під час подорожей, виставляються в бібліотеці Авдіївского коксохемічного заводу. Ось така історія почалась з сторінки газети „Свобода“.

Тетяна Переверзєва

Замок у Чинадієвому, з якого почався пластовий табір „Замкове коло“. Фото: Ірина Пустиннікова

Нова українська школа

НЮАРК, Ню-Джерзі. – Нова українська школа при Українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя розпочала реєстрацію дітей на 2009-2010 навчальний рік. Реєстраційну форму можна видрукувати з інтернетної сторінки школи, або звернутися до парафії церкви. Місця обмежені, тож не варто затримуватися з реєстрацією. 16 вересня відбувся перший день навчання.

Адреса школи: 736 Sandford Ave., Newark, NJ 07106. Сторінка в інтернеті: www.NUSchool.StJohn-NJ.com.

До зустрічі в школі!

Ірина Аґне,
директор школи

Подорож у каторжні місця

Олександер Вівчарик

Продовження.
Початок в чч. 7-15, 37.

„Для в'язнів, – згадував П. Аксьонов, – встановили багато дуже неприємних реґламентувань. В'язень не мав права вільно пересуватися територією табору. Ходіння в їдальню, комору особистих речей та інші місця допускалися лише у складі бриґади, а ходіння за викликом у різні служби табору – у супроводі наглядачів, бриґадирів чи іншого службового персоналу. Не допускалося також ходіння по бараках, тобто відвідування товаришів, які перебували в інших бараках. Обмежувалося листування. В'язень мав право посилати протягом року не більше двох листів родичам чи друзям. Листи в інші табори не приймалися.

У нічний час заборонялося користуватися туалетом, розташованим на вулиці біля бараку; двері в барак зачиняли і ставили у ньому одну чи дві параші (великі діжки, в які ув'язнені справляли свої природні потреби). Такий реґлямент став дуже важким катуванням. Після тривалого робочого дня в'язні поверталися до бараку в мокрому одязі і взутті, у мокрій від поту білизні, вогких онучах, дуже втомлені.

Випаровування від людських тіл, мокрого і брудного одягу змішувалося з гострими запахами випорожнень і створювало таку нестерпну атмосферу, що люди буквально задихалися і страждали безсонням. А вранці, ослаблені і хворі, виходили для важкої роботи в шахтах. Зрозуміло, що продуктивність праці цих змучених людей не могла бути високою.

Усілякі, в тому числі ненавмисні, порушення правил поведінки суворо каралися. Найбільш поширені покарання: ув'язнення в бараку посиленого режиму, в карцері, повне позбавлення права посилати і отримувати листи і користуватися посилками, харчування з карного казана, підвішування до стелі в брезентовому мішку, звичайне биття кулаками і ногами, безліч інших хитромудрих катувань".

Канали в тундрі вручну копали ув'язнені жінки.

Люди з номерами на спинах

Чи не найбільшим приниженням, а для декого – просто шоком (на що вказують майже всі колишні в'язні Інти), було запровадження номерів для ув'язнених. Адже числа на спині позбавляли людей прізвищ і взагалі будь-якої індивідуальности. Відомий в СРСР кіносценарист Валерій Фрід, якого у 1944 році ув'язнили за звинуваченням у намірі вбити Сталіна, у 1996 році видав книгу, в якій розповів про Особливий мінеральний табір в Інті. Стосовно запровадження номерів він написав: „Мені соромно, та мушу зізнатися, що після першого шоку швидко звик до цього нововведення і навіть став бачити в ньому деяку зручність".

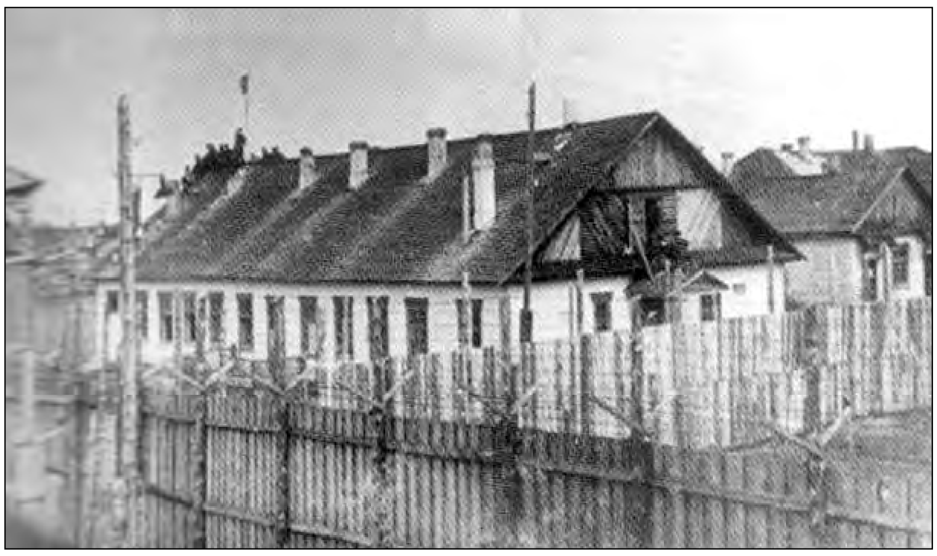
Та не у всіх було таке прагматичне і відсторонене ставлення до номерів на спинах. У своїх спогадах П. Аксьонов згадує: „Мені надали номер А-31. З цим штампом на спині я розгулював до кінця свого перебування в таборі. Тільки у день визволення вдалося зняти зі спини цей номер, що символізував моє „злочинне" кредо. Але сліди номера так і залишилися до тих пір, поки не зносилися арештантські речі. А в моїй пам'яті, у всіх моїх душевних відчуттях, номер А-31 не залишає мене і буде супроводжувати в останню дорогу в цьому світі".

В'язнів не покидало відчуття приниження, приречености. У своїх споминах доктор технічних наук Броніслав Гурський розповів про дуже промовистий епізод, свідком якого був в Інті, коли йому після семи років поневірянь дитячими притулками дозволили, нарешті, приїхати до мами Ганни Грановської. Її на той час умовнодостроково звільнили і вивели з табору на поселення.

Багато років по тому Б. Гурський писав: „Лікарня, в якій працювала завідуючою бактеріологічною лябораторією мама, була в межах зони, тобто за колючим дротом. Лікарня була заповнена пацієнтами, котрі ледве пересувалися. Хтось недоброзичливо назвав цих людей „доходягами". У коридорі, в його кінці, на дверях вішали простирадло, котре слугувало екраном під час перегляду кінофільмів. Одного разу в кіножурналі показали німецький концтабір, в якому ув'язнені працювали з номерами на спинах. Голос диктора при цьому повідомив, що для фашистів люди не існують як особистості, а є лише пронумерованим інвентарем, і найбільше номерну систему фашисти застосовували до переконаних комуністів. За все своє життя я не чув більшої тиші у приміщенні з людьми, що заповнили цей коридор із номерами на спинах".

Плянета знедолених

На шахтах комбінату „Інтауґоль" і в першій половині 1950-их років основною робочою силою залишалися в'язні, зосереджені у 18 табірних підрозділах. Усього на 20 жовтня 1951 року налічувалося 31,468 в'язнів, серед них 2,304 жінки. Ці дані дослідив Микола Морозов, теж інтинець, батьки якого були репресовані. Мати Марія Тутейко вісім років таборів отримала за членство в ОУН. Батько Шимкус Кризостомас – 10 років як „соціяльно-небезпечний елемент". Вони зустрілися у 1947 році в лазареті: він – фельдшер, вона – санітарка. Народився син. Дітей ув'язнених передавали в дитячі будинки, тож і дворічного Миколу відірвали від матері і відіслали в дитячий будинок міста Нолинська Кіровської області, де утримували дітей „ворогів народу". Коли хлопчика, після звільнення мами, дозволили забрати, за ним приїхав вітчим Олексій Морозов. Мамі їхати за сином не дозволили. В Інті О. Морозов усиновив хлопчика і дав йому своє прізвище.

Табірні бараки Інти.

Тепер М. Морозов – відома в Комі людина. Його науководослідницька тема „Історія політичних репресій і сталінських таборів у Північному краї в 1920-1950 роках" представлена 40 науковими працями, у тому числі двома монографіями. Це справжній науковий подвиг сина репресованих батьків, в якому поєдналася українська і литовська кров, що не дивно, адже в таборах були майже всі народи СРСР, навіть Европи і світу. І все ж найбільше тут було українців.

Для прикладу можна навести національний склад Шостого табірного відділення, в'язні якого будували шахти. В грудні 1954 року тут було 1,058 осіб, з них українців – 343, литовців – 191, росіян – 145, латишів – 95, естонців – 73, білорусів – 60, поляків – 39, німців – 23, молдован – 16, татарів – 10, євреїв – дев'ять, вірменів – вісім, узбеків і кабардинців – по шість, грузинів і угорців – по чотири, удмуртів, осетинів і чеченців – по три, азербайджанців, чувашів, румунів, болгар – по два, казахів, даргинців, марійців, черкесів, інгермаландців, хорватів, австралійців, лезгинів, китайців, курдів, карелів, калмиків – по одному.

Велика група людей була примусово залишена на поселенні. На 18 жовтня 1952 року таких налічувалося 735 осіб, головним чином з Прибалтики. Табори стерегли 1,916 військовиків.

Жінки у таборі

Масове ув'язнення жінок, утримання їх у нелюдських умовах нарівні з чоловіками найбільш переконливо свідчить про антилюдяність комуністичної системи в СРСР. Лише в Мінлаґу у 1950-ті роки налічувалося до 7,000 в'язнів-жінок. Їх чомусь використовували на найважчих роботах: жінки копали вручну і в дощ, і в найлютіші морози фундаменти під будинки, канали і водовідвідні канави; будували залізниці, автошляхи; рубали ліс і навіть працювали в шахтах.

Моя мама Марія Ластівка відбувала свій термін покарання в Четвертому лаґвідділенні, яке зформували для жінок. Його прийняли у склад Особливого табору в 1949 році. Відділення, єдине в Інті, було мало дощату загорожу, по верху якої йшов колючий дріт. Напевне, табірне начальство не хотіло, аби жінок зайвий раз бачили в'язні-чоловіки і вільнонаймані.

У складі цього відділення, окрім бараків для жінок і відповідних служб, був будинок немовляти на 150 місць, дитячий ізолятор на 15 місць і лікарня на 100 місць. Начальником був майор Ісаченко.

Навіщо в Особливому таборі дитячий будинок? На це запитання дає відповідь доля Софії Фірсової-Пруліс, викладача політичної економії в Ленінґрадському державному університеті. Її заарештували на п'ятому місяці вагітности у травні 1949 року. У в'язниці вона народила сина Андрія. В Інту прибула з вагітними дружинами англійських летунів, які народили вже в Інті.

С. Фірсова-Пруліс зокрема пише: „В жіночому політичному таборі були випадки індивідуальних і масових зґвалтувань. Після цього з'являлися діти з уродженим сифілісом. Їх тоді було 10 в дитячому будинку. Вони мукали, руки і ноги у них були деформовані як ласти морських тварин. Матері дуже страждали, коли після припинення годування могли лише дві години в тиждень бачити своїх дітей".

Жінки намагалися мати своїх „прихильників". До цього їх приневолювали табірні умови: від чоботаря вона могла отримати черевики, від комірника – ватянку, від кухаря – миску каші. Багатьом жінкам вагітність урятувала життя. Вагітних жінок не змушували працювати і утримували в лікарні до шести місяців після пологів.

Вагітність ув'язнених жінок була для радянської влади на руку, тому що держава вважала дитину своєю власністю і брала опіку над нею до повноліття, розуміючи, що таким чином можна виховати переконаних радянських людей.

На працю жінок, як і чоловіків, супроводжував конвой з собаками. Норми виробітку були дуже високими: не всі могли їх виконати. На роботу можна було не виходити (не враховуючи пізню вагітність) у двох випадках: мороз понад 40 градусів за Цельсієм або звільнення через хворобу. А хвороби у всіх в'язнів були однаковими: пелагра, цинга, дистрофія, пневмонія. Потрапити на легшу працю можна було, зробивши подарунок нарядниці або завдяки впливовому „знайомому".

Продовження – в наступних числах „Свободи"

З глибоким смутком ділимося сумною вісткою, що в суботу, 22 серпня 2009 р. з волі Всевишнього відійшов у Божу Вічність на 78-му році життя наш найдорожчий МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ, ШВАҐЕР, ВУЙКО і КУЗЕН

СВ. П.

д-р медицини

ТАРАС НОВОСІВСЬКИЙ

Полковник Американської Армії,
нар. 2 вересня 1930 р. Успасі, Буковина.

Покійний Тарас відслужив 29 років в Американській Армії як лікар привинтативної медицини. Займав багато важливих позицій у війську. Вийшовши з війська працював як „Medical Director“ у компанії „Conrail“. Був членом військових і цивільних медичних організацій, Українського Лікарського Товариства, НТШ, Українських Американських Ветеранів, колишній пластун, член Ватаги „Бурлаки“ та інших організацій.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в четвер, 27 серпня 2009 р. о год. 10-ій ранку в Катедрі св. Володимира Великого у Філядельфії, а опісля на українському цвинтарі св. Андрія в South Bound Brook, NJ.

У глибокому смутку залишилися:
дружина – ОРИСЯ з дому МАЧУК
син – АНДРІЙ з дружиною ТЕМІ і дітьми ХРИСТОФОРОМ, ТАНЕЮ і ТАМАРОЮ
син – МАРКО з дружиною КИЛІ і дітьми НИКОЛАЙКОМ і НАДІЄЮ
шваґрова – ЗІРКА ЦИМБАЛІСТА з сином ЮРКОМ і внучкою КАТРУСЕЮ
кузини – ІРИНА МЕРІВИДЕР з родиною
– ОЛЯ ЧОРНОСІЯ з родиною
– СТЕФАН ТАНОСІЙЧУК з дружиною НАДЕЮ
ближча і дальша родина на Буковині.

Вічна Йому пам`ять!

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ

буде відправлена ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

27 вересня 2009 р., о год. 9:30 ранку

в Катедрі св. Володимира Великого у Філядельфії, Па.

В цей день просимо помолитися за покійного Тараса.

В пам'ять Покійного пожертви можна висилати на Фонд Суспільної Служби СУА – Сироти в Україні або на Пласт (Plast Inc.)

20-го вересня припадає 40 років з дня передчасної смерти, на шістнадцятому році життя, мого єдиного і незабутнього БРАТА

СВ. П.

БОРИСА ДРАГАНА

З цього приводу будуть відслужені заупокійні св. Літургії в таких церквах:

• свв. Петра і Павла – Джерзі Сити, Н. Дж.;
• Пресвятої Трійці – Сілвер Спрінґ, Мд.;
• Національному Соборі Пресвятої Родини – Вашінґтон, Д.К.;
• св. Миколая – Баффало, Н. Й.;
• св. Юра – Ню-Йорк, Н. Й.;
• Катедрі св. Миколая – Чикаґо, Іл.;
• св. Антонія Великого – с. Голешів, Україна.

Про згадку і молитви за спокій душі покійного Бориса рідних, знайомих й особливо колишніх товаришів

просить
сестра Оксана Драган Кравців
з чоловіком Юрієм, дочкою Оленою
і дочкою Наталкою з чоловіком Романом Диким
та всі члени родин Ґорчинських, Ференцевичів, Чмолів, Кучерів, Вільямсів, Луцівих і Кравчуків
в Америці, Німеччині й Україні.

З невимовним жалем повідомляємо, що в неділю, 13 вересня 2009 р. відійшла у Божу вічність, проживши 88 років наша найдорожча МАМА і БАБЦЯ

СВ. П.

АНАСТАЗІЯ КУРЧАК

нар. 10 грудня 1920 р. в Україні.

ПАНАХИДА була відправлена у вівторок, 15 вересня 2009 року в похоронному заведенні Hempstead Funeral Home в Hempstead, NY.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в середу, 16 вересня о год. 10 ранку в Українській греко-католицькій церкві св. Володимира в Hempstead, NY, а відтак на Holy Rood Cemetery, Westbury NY.

У глибокому смутку залишилися:
син – БОГДАН з дружиною БОГДАНОЮ
внук – МИХАЙЛО
та ближча і дальша родина в Америці й Україні.

Вічна Її пам'ять!

Замість квітів на могилу просимо складати пожертви на Український Музей.
The Ukrainian Museum, 222 East 6th Street, New York, NY 10003.

З глибоким смутком повідомляємо, що в понеділок, 14 вересня 2009 р. відійшов у вічність

СВ. П.

СИДІР НОВАКІВСЬКИЙ

нар. 13 травня 1916 р. в селі Богородчани в Україні.

СЛУЖБА БОЖА буде відправлена 18 вересня 2009 р. в церкві св. Николая у Вільмінґтоні, Де.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 19 вересня 2009 р. в похоронному заведенні Флечер-Насевича у Філядельфії, Па., а відтак на цвинтарі на Факс Чейс Па.

У глибокому смутку залишилися:
дружина – ЕВГЕНІЯ НОВАКІВСЬКА
доньки – ДАРІЯ ЛИСИЙ з мужем ІГОРЕМ
– МИРОСЛАВА НОВАКІВСЬКА-ВОЛОШИН
син – РОМАН НОВАКІВСЬКИЙ з дружиною ОЛЕЮ
внуки – ПЕТРО ЛИСИЙ
– НАТАЛІЯ ЛИСИЙ з мужем КЕВИНОМ БИТТОРФ
– ТАМАРА НОВАКІВСЬКА з мужем ХРИСТОФОР МУРЕЙ
– ХРИСТОФОР НОВАКІВСЬКИЙ
– МАРКО НОВАКІВСЬКИЙ
шваґерка – МАРІЯ КАСІЯН з мужем МИКОЛОЮ і родиною
ближча і дальша родина в США й Україні.

Вічна Йому Пам'ять!

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБЦІ

СВ. П.

МАРІЇ РУСИНКО

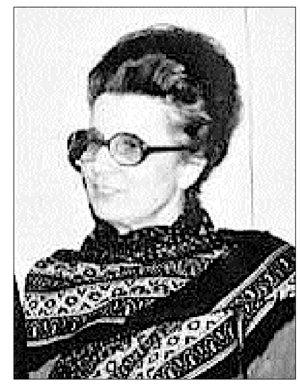
з дому СОТОЦЬКА

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ
будуть відправлені 28 вересня 2009 р.

в церквах:
- св. Миколая в Пасейку, Н. Дж.;
- св. Анни у Варрінтон, Па.;
- в Кинашеві, Україна;
- в Аннотолі, Україна.

В глибокому смутку залишились:
муж – ПЕТРО
сини – РОМАН з дружиною БАРБАРОЮ
– БОГДАН з донькою ТАНЕЮ,
– ОРЕСТ з дружиною ІРИНОЮ і доньками ТАТЬЯНОЮ і ОКСАНОЮ
сестра – ЛЮБА в Україні
кузини – МИКОЛА й ОЛЕКСАНДЕР
та ближча і дальша родина в Україні.

Приятелів і знайомих про молитви за спокій душі пок. МАРІЇ просить муж ПЕТРО з родиною.

В ДРУГУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
(що припадає на 29 вересня 2009)
відходу у вічність нашої
невіджалуваної і незабутньої МАМИ

СВ. П.

ОЛЕНИ-ЛЕСІ ҐОЙ

з дому СТАНЧАК

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ З ПАНАХИДАМИ

В УКРАЇНСЬКИХ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИХ ЦЕРКВАХ

<u>В Америці:</u>
- у церкві св. Юра в Ню-Йорку, 29 вересня 2009 р.
  – Літургія о год. 8:30 ранку.
  – Панахида о год. 8:45 ранку.

<u>В Україні:</u>
- у Львові в соборі св. Юра.
- в Отинії у церкві св. Михаїла.

За спокій душі нашої незабутньої МАМИ просять про молитви

засмучені діти: доня – МАРУСЯ
син – ЮРІЙ

„А нам зраженим, у смутку,
Треба далі в життя йти...
Все – з любимим – переживте,
В спогадах ніжно берегти".

Зі збірки поезії Ірини Дибко „По стежинах душі".

З глибоким смутком повідомляємо
рідних, приятелів і знайомих, що
у вівторок, 1 вересня 2009 р.
відійшла від нас у вічність
наша дорога
МАМА, СЕСТРА і БАБЦЯ

СВ. П.

СОФІЯ АННА КЛОС

нар. 16 лютого 1932 р. на Івано-Франківщині.

Похована 4 вересня 2009 р. на цвинтарі св. Марії у Fox Chase, PA.

Залишені у смутку:
сини – АДРІЯН з дружиною ГАЛИНОЮ і дітьми СТЕФАНОМ та ІВАНОМ
– МАРКО з дружиною ОЛЕЮ
сестра – УЛЯНА МАГЕР з чоловіком ДЖОВОМ та дітьми НІНОЮ і СТЕФАНОМ та внучками
ближча і дальша родина та приятелі.

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 15-го вересня 2009 р.,
на 88 році життя, відійшла у вічність дорога мама і бабця

СВ. П.

доктор Олександра Макар

нар. 6 липня 1921 р. у Львові

Похоронні відправи відбудуться в п'ятницю, 18 вересня о год. 10:00 ранку з церкви свв. Петра і Павла в Jersey City, NJ, а відтак на цвинтарі Св. Духа в Гемптонбурґу, NY.

Залишені у глибокому смутку:
син – Мирон Макар
донька – Модеста Макар-Олійник
внуки – Орест та Мар'яна
ближча і дальша родина у Львові й Америці.

Вічна їй пам'ять!

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, 19 березня 2009 р. відійшла у вічність на 89-му році життя моя найдорожча сестра Галина Мирошниченко-Кузьма.

Цією дорогою складаю подяку моїм приятелям і знайомим, що брали участь у похоронних відправах. Всечеснішим отцям: о. С. Бернардові Панчуку за відправлення Панахиди в церкві св. Юра в Ню-Йорку, о. С. Попкові за відправлення Служби Божої і Панахиди в церкві св. Івана Хрестителя в Гантері та за похоронні відправи на місцевому цвинтарі Йолка Парк в Гантері.

Особливу подяку складаю п. Лідії Пясецькій за мистецький напис на могильному хресті; М. Костів і д-ру М. Цісельському за прощальне слово на тризні.

Я щиро вдячна всім, що у важкий для мене час виявили мені в різний спосіб співчуття і підтримку й жертвували квіти та датки на різні цілі.

<u>На Службу Божу зложили:</u> М. Яримович і М. Стасюк.

<u>На журнал „Наше Життя":</u> А. Ґіль 100 дол. і А. Рак 100 дол.

<u>На монографію Любомира Р. Кузьми:</u> проф. Я. Лешко 1000 дол., С. і М. Держки 400 дол., Д. Костів 200 дол., І. і Т. Шумиловичі 150 дол. А. і О. Гарасимчуки 100 дол., М. Яримович 50 дол., Г. Ціґаш 25 дол.

Ще раз дякую всім жертводавцям.

В глибокому смутку сестра Мирослава

Сердечна подяка!

Дякуємо всім артистам, спонсорам, добровольцям, та працівникам Фестивалю Української Культури 2009 на Союзівці.

Завдяки вашої невтомної праці, жертвенности і відданости, цей фестиваль був успішним.

Дякуємо!

Запрошуємо на наступний фестиваль - 16-18 липня 2010 - на Союзівці

